

XIV. ÉVF. * 152. SZÁM
Cluj—Kolozsvár, 1931
július 10 Péntek
5691 ÉV Tamusz 25

Taxa postala
platite in numerar
No. 224.716-929

Ara 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej
KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság politikai napilapja
Cikkeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg
Kéziratokat nem küldünk vissza megőrzésükre nem vállalkozunk

A Burilleanu-eset

Tilică Burilleanu nem nyugodott bele abba, hogy őt a Mironescu-kormány rövid uton eltávolította a Banca Nationala éléről. Perelte tehát az államot a közigazgatási bíróságnál, amely meglepetésszerűen helyt is adott keresetének és elrendelte Burilleanu-nak a bankkormányzói méltóságba való visszahelyezését.

Akár politikai, akár jogi oldaláról nézzük az esetet, a közigazgatási bíróság ítélete mindenképpen érdekes refleksiókra ad alkalmat. Mert jogilag vitatható, hogy a Mironescu-kormány-nak jogában állott-e Burilleanut menesztetni, vagy sem. De függetlenül ettől, az ítélet elvben azt jelenti, hogy Románia polgárai nincsenek kitéve a végrehajtó hatalom önkényének és az igazságszolgáltatási fórumoknál elégtételt kérhet és kaphat az, akinek törvényvéde joga nem respektálják a hatóságok.

Mi történt ugyanis? A már-már tengeri kigyóvá dagadó kölcsöntárgyalások kinos hercehurcája az utolsó pillanatban teljes sikertelenséggel fejegetett Burilleanu bankkormányzó intranszigiens magatartása miatt. A Mironescu-kormány erre eltávolította helyéről a kormányzót, akit a Banca Nationala alapszabályai értelmében névtől évre neveznek ki és akit a tisztviselők elmozdíthatatlanságáról szóló törvény véd. A törvénysértés tehát nyilvánvaló volt. Van azonban az alkotmánynak egy szakasza, amely arról rendelkezik, hogy az így nevezett kormányzati ténykedések jogossága, vagy jogosultsága fölött nincs jogában kritikát gyakorolni az igazságszolgáltatásnak. Az ilyen ténykedések a végrehajtó hatalom, tehát a mindenkori kormány diszkredicionális jogát képezik. A közigazgatási bíróságról szóló törvény pedig precizirozza, hogy kormányzati ténykedésnek az olyan intézkedések tekintendők, amelyeket a külső, vagy belső veszedelem esetén foganatosít a kormány, az állam biztonsága, belső rendje és nyugalma érdekében. Azon római jogi formula alapján, hogy „salus rei publicae suprema lex esto...“ Az állam törvénye a legfőbb törvénynek tekintendő...

A közigazgatási bíróságnak afölött kellett tehát döntenie, hogy ilyen kormányzati ténykedésnek minősíthető-e Burilleanu elmozdítása? Ha igen, el kell utasítani a keresetet. Ha pedig az elmozdítás nem sorozható a kormányzati ténykedések közé, úgy törvénysértés történt és bíróságnak jogában Burilleanut visszahelyezni jogában áll. A bíróság előtt a kormány képviselői azzal érveltek, hogy a kölcsön megkötése fontos államérdeke. Kellott a pénz, mert üresen állott az államkincstár nem volt mivel fizetni a tisztviselőket és az államháztartást összeomlás veszedelme fenyegette. El szemben Burilleanu politikai célból szabotálta a kölcsöntárgyalást, mert tudta, hogy meghiusulásuk után a kormánynak el kell távoznia arról.

Burilleanu képviselői — és közöttük Románia legkiválóbb alkotmányza — viszont azt hozták fel, hogy a kormány nem volt sürgősen szükség. A kormány politikai célokat akart elérni a közérdekkel szemben. A kölcsön feltételek olyan megalázóak és kedvezőtlenek

Ismét a kamara elé került a feketeszesz ügye

Százhuszmillió lejes panama történt a száz német mozdony rendelése körül

Október elsejére fogják visszaállítani a keleteurópai időszámítást. Trifu kuzista képviselő interpellációt jelentett be azon katonatisztek ellen, kik a szabadkőmives páholyokba léptek be

Bucuresti-Bukarest, július 9. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kamara ma délutáni ülésén Stefanescu lapista kéri a tisztviselők helyzetének javítását. Man lelkész elmondja, hogy a nemzeti parasztpárt annakidején parlamenti vizsgálóbizottságot küldött ki a feketeszesz ügyben. Kéri a kormányt, hogy használja fel az igazságszolgáltatási vizsgálatnál a feketeszesz-bizottság munkájának eredményét. Ugyancsak kéri, hogy a szesz és borilletékeket egyszerűsítsék.

A feketeszesz és a szeszmonopól

Argetoianu pénzügyminiszter válaszol a felszólalásra. Kijelenti, hogy a szeszmanipulációknak egyszer és mindenkorra véget fog vetni a monopól bevezetése. Addig is a kormány tisztázni fogja, hogy kik és milyen mértékben voltak bűnösök a feketeszeszpanamával kapcsolatban. Hétnyolc ügyészség előtt folyt eddig a nyomozás, amelyet most Kolozsváron egyszerűsítettek. Reméli, hogy a vizsgálat rövid időn belül befejeződik.

Felhasználom az alkalmat — mondotta Argetoianu —, hogy Mihalache által benyújtott vagyonrevíziós törvényjavaslattal kapcsolatban leszögezzem a kormány álláspontját. Teljes mértékben megértem azt, ha Mihalache tiltakozik az indokolatlan rágalmak ellen. A kormány magáévá teszi azt a törvényjavaslatot és meg fogja szavatolni azt, hogy megadja a lehetőséget a tisztogatásra.

Üldözik a beszarabiai szocialistákat

Iorga miniszterelnök különböző közoktatásügyi javaslatokat terjeszt be, többek között betervezi a középiskolai oktatás módosításáról szóló, a szenátus által már megszavazott javaslatot.

Catuneanu professzor (cuzista) felhívja a kormányt, hogy tegyen sürgős intézkedéseket a mókok nyomoruságának enyhítése érdekében.

Iorga válaszában kijelenti, hogy a kormány behatóan foglalkozik ezzel a kérdéssel, amelyet speciális bizottság tanulmányoz.

Mirescu felhívja a belügyminisztert, tegyen intézkedéseket a szociáldemokrata párt beszarabiai hívei ellen folyó üldözés megszüntetése érdekében.

Egy inkompatibilitás

Dr. Trifu (cuzista) interpellációt jelent be bizonyos magasrangú aktív katonatisz-

tek ügyében, akik tagjai a szabadkőmives páholyoknak. Kijelenti, hogy teljesen inkompatibilis a román hadsereg tisztviselését viselni és ugyanakkor olyan testületek munkájában résztvenni, amelyek a destruktívot szolgálják és tele vannak zsidókkal.

Attérnek a napirendre és Mares Vlad Tepes párti többségi képviselő mondja el interpellációját a nemzetiparasztpárti kormány alatt Németországban rendelt száz mozdony ügyében. Az államot 120 millió lejes károsodás érte ennél a rendelésnél. Madgearu a bűnös abban, hogy bár több olcsó ajánlat fektűt a CFR előtt, a kormány mégis az AEG-nél esz-

köztelte a rendelést, amely a legdrágábban ajánlta a mozdonyokat. Ez a rendelés még hosszú évekig fogja az állam költségvetését terhelni. Kéri a kormányt, hogy alkalmazzon szankciókat a bűnösökkel szemben.

Costin Sturdza ugyancsak Vlad Tepesist csatlakozik az interpellációhoz. Ő is azon a véleményen van, hogy a száz mozdony megrendelése nem a legkorrektebb formák és feltételek között történt. Követeli, hogy a kormány tekintet nélkül a bűnösök személyére, drákói szigorúságu büntetésekkel statuáljon példát ebben a gyanus illatu ügyben.

A nemzeti parasztpárt visszautasítja a vádakat

Gheltmegeanu a nemzeti parasztpárt nevében szól hozzá az interpellációhoz. Kijelenti, hogy a német acélgyárak kartellbe vannak tömörítve és önhatalmulag állapítják meg az árakat. Madgearunak sikerült a kartell szétrobbantani és a lehető legkedvezőbb feltételek között eszközölni a megrendést. Árbán talán nem az AEG ajánlata volt a legkedvezőbb, ezzel szemben a minőség, a felelősség és a szállítási feltételek tekintetében összehasonlíthatatlanul jobb volt, mint a többi ajánlatok. Szó sincs róla, hogy itt panama történt volna, felháborodva utasítja vissza a Madgearu ellen emelt vádakat és felhívja a többségi képviselőket, hogy hagyjanak fel a minden alap nélküli rágalmozás rendszerével.

A kormány nevében Valcovici közlekedésügyi miniszter válaszol az interpellációra. Kijelenti, hogy a CFR-nél most vizsgálják felül a száz lokomotív megrendelésének feltételeit. Amíg ez a vizsgálat be nem fejeződik, nem áll módjában nyilatkozni afölött, hogy vajjon történtek-e visszaélések és hogy vannak-e bűnösök ebben az ügyben.

A szenátus ülésén Jonescu Sisesti földművelésügyi miniszter törvényjavaslatot terjeszt be, amely az állami halászat autonóm intézményének megszüntetéséről intézkedik.

Ezután a szenátus megszavazza azt a törvényjavaslatot, amely autonómiát biztosít a felsőbb mezőgazdasági és kereskedelmi akadémiáknak.

A vidéki bankok válsága

Bucuresti-Bukarest, július 9. Ma dél-

előtt a vidéki bankok igazgatóinak küldöttsége kereste fel Argetoianu pénzügyminisztert. A delegáció előadta, hogy a kamatellenes törvény rendkívül kritikussá tette a vidéki bankok helyzetét, amelyeknek amugyis sokat kellett szenvedniük a mezőgazdák fizetésektelensége miatt. A vidéki bankok helyzete nap-nap után rosszabbodik, miután a betétesek bizalma megingott a bankokkal szemben és sorra vonják ki betéteseiket.

Ezután a delegáció rámutatott arra, hogy már csaknem az egész ország területén megkezdődött az aratás, a vidéki bankoknak nem áll módjukban a termés értékesítési műveleteit finanszírozni csakis abban az esetben, ha a Banca Nationala idejében és megfelelő nagyságu hitellel siet segítségükre.

Argetoianu pénzügyminiszter azt válaszolta a küldöttségnek, hogy reméli, sikerülni fog neki az általános helyzetet megjavítani és ezzel egyidejűleg javulni fog a kisbankok helyzete is.

Ami a termés finanszírozását illeti, Argetoianu megígérte, hogy interveniálni fog a Banca Nationala igazgatóságánál.

— Ausztrália ismét nagymennyiségű búzát adott el Kínában, Londonból jelentik: Az ezüstérték emelkedése folytán Ausztrália Kínában újabb nagymennyiségű búzát adott el, Anglia Manitóba-buzát vett, Belgium orosz búzát és Manitóbát, továbbá dunai és bolgár búzát, Hollandia Manitóbát, ó-Hardwintert és Bahia Blancat. A szovjet új búzával még nem jelentkezett a piacokon.

nek voltak, hogy Burilleanu hazafias lelkiismeretére hallgatott, midőn nem volt hajlandó azokat elfogadni. És minthogy komoly belső, vagy külső veszedelemtől nem lehetett szó, Burilleanu elmozdítása nem inkadrálható a kormányzati ténykedések közé. Az elmozdítás ugyan királyi dekretummal történt, de az alkotmány értelmében a felelősség nem az uralkodót, hanem az aktát ellenjegyző minisztert terheli.

A közigazgatási bíróság az utóbbi érvelést tette magáévá. Persze, lehetne vitatkozni azon, hogy valamely igazságszolgáltatási fórum hivatott-e olyan nyilvánvalóan politikai kérdésben, mint aminő egy államkölcsön szükségessége, véleményt mondani. Tény

az, hogy helyt adtak a volt kormányzó keresetének és ha az ítéletet a legfőbb Semmitőszék is megerősíti — ami föltöbb problémátikus — ugy a Banca Nationala fölött rövidesen ismét Burilleanu patriarchális szakállá fog lengedezni.

Bennünket nem érdekel közelebbről az, hogy Burilleanu-e, vagy Anghelulescu áll a Banca Nationala élén. A lényeg az, hogy a közigazgatási bíróság döntésétől adódnak. A kormánytól kezdve lefelé, egészen a legutolsó napidíjas hivatalnokig, a hatalom képviselői nem szoktak minálunk tulságosan nagy figyelemmel lenni a törvény rendelkezéseire. Különösen nem akkor, hogy

arról van szó, hogy valamely szerencsétlen kisebbségi polgár jogaikat, vagy jogos érdekeit respektálják. Ez a szerencsétlen és szomorú helyzet idézte azt elő, hogy az emberekben megrendült a jogállam fogalmába vetett hit és kihalt az a tudat, hogy a közhivatal betöltő egyéneknek respektálniuk kell a törvényes rendelkezéseket.

Burilleanu esetében a közigazgatási bíróság úgy találta, hogy igazságtalanság történt és sietett reparálni ezt az igazságtalanságot. Vajha nem csak volt bankkormányzókat, hanem az ország egyszerű adófizető polgárait is hasonló promtszággal védének meg a hatóságok önkényével és törvénysértésével szemben.

Ó mősora
kor: Legyünk ben-
erü rendezésü, ze-
perett, gyönyörű
őszereplő: Janette
előtt: A legujabb
aus.
kor: Legyünk ben-
előtt: A legujabb
aus.
kor: Legyünk ben-
előtt: A legujabb
aus.
kor: Legyünk ben-
előtt: A legujabb
aus.

MUSOR

EUROPAI
lius 9.
ofón. 20: Dalest.
gverseny. 21.45:
verseny. 9.30: Hít-
t. 12.25: Hírek.
járás. 2.25: Hírek.
ntos időjelzés, idő
ssa Bálint szerel.
Könnnyű zene. —
netek. 8: Népszin-
tos időjelzés, idő
gner Richard: Az
operájának gram-
Trubadur című
ne.
báni kozák kórus
zeneszerzők hang-
hoven: Pastorale
fón. 22.30: Hang-
tánczene.
isták hangv.
nének.
s hangv. Rossini,
ni, Mendelssohn.
s 10.
A szünetben hi-
erseny. 9.30: Hí-
rdi, Leoncavallo,
ei. 12.25: Hírek.
rás. 2.45: Hírek
ól". 4.45: Pontos
5: Gárdonyi szo-
lagyar nóták. —
enekhangverseny.
ben pontos idő-
majd cigányzene.
ndelssohn, Schu-
rei.
ene.
rettdalok gram-

etések
észséges szoba-
külön bejáratta
er vegetárius ét-
tegele Ferdinand
zám alá. Bejárát
ó árak!
rrás, montiro-
ézi- és géphim-
zében és legol-
munka szalonjá-
asztalattal, kül-
mlkozom. Néme-
Medica" jeligére
vadékkal vegyes
ol italmérés és
amon Testvérek
ET LELKE
KELETBE

Harmincöt százalékos a bukási arány az érettségiző kisebbségi diákoknál

A Regina Mária liceumban mutatkozik a legjobb eredmény. A kisebbségi diákok vizsgabizottságában csak egy tanár tud magyarul

Cluj-Kolozsvár, július 9. (Az Uj Kelet tudósítójától). Valamikor a skarlátjárványok idejében ülte meg ez az ijedelem az arcokat. A szülők és gyermekek lelken atfutott a szörnyű hír: jön a skarlát. Ma már egy borzalmasabb hír halványítja el az arcokat. Ma szülők és gyermekek didegve arra gondolnak, hogy: jön az érettség. Hét éve már, hogy Angheliescu tántoríthatatlan pedagógiai elveinek az alapján felépült az érettségi törvény. A liberális kormány orvosa, dr. Angheliescu ur ezzel a szerencsétlen építménnyel egyben leoperálta az ország ifjúságának lelkeről a lelkesedést a továbbtanulás iránt, az ambíciót az intellektuális élet továbbfolytatásához. Azóta minden ellenzéki politikusi meghirdette az érettségi inkvizíció reformját. Így tett a nemzeti parasztpárt és így tett Jorga. De ellenzéki program nálunk mindig csak ellenzéki program marad és a miniszteri bársonyszékek puha kényelmében minisztereiink következetesen kifejejtik működésükből azt, a melynek alapján ezt a bársonyszéket megkapták: a programot.

De hiszen ezt már annyiszor elmondták, hogy szinte unalmas elismételni. Mégis kikíváncsolt belőlünk most, amikor végig jártuk a kolozsvári érettségi bizottságokat és meghallgattunk egy-két vizsgát. A Jorga-féle érettségi vizsgákat. Végighallgattuk a vizsgákat és aztán megkérdeztük önmaunktól: Hol van itt a különbség? Talaly ugyanilyen idegen arcu urak ültek szembe a diákokkal, ugyanilyen didergő félelem fogta el a diákokat és éppen úgy elfelejtették minden tudományukat a bizottság előtt, mint mostan. És a bukási arány.

De kövezzék inkább az, amit láttunk:

A Gheorghe Baritiu liceumban

Félelmet keltő külsőségek. Homályos, nagy tornaterem, mélyén a zöldasztallal. Körülötte hat érettségi biztos ül. Valamennyien rendes, civilizált külsejű emberek, de a diák szemében ember-monstrumok, élet és halál urai: érettségi biztosok. A teremben komor csönd honol, izazi Angheliescu érettségi hangulat. Öt diák ül a zöldasztal előtt és halkan, dadogva válaszolnak a feltett kérdésekre. Tizenhét éves fiúk, akiknek most egy negyed óra alatt kell elmondaniuk azt, hogy mit tanultak össze hat év alatt.

Rémült arcu fiatalembertől Caragialet kérdik. Nagyon meg van ijedve, alig tudja eldadozni az „Elveszett levél” c. komédia szereplőit. Gyenge, nagyon gyenge felelet. Kisebbségi kérdés: Grigore Alexandrescu. A diák csak a szatíráról beszél, de kétségbeesetten magyarul igyekszik, hátha valami sikerül.

Ez sem sikerül. Erre a kérdésre sem tud felelni:

— Kik írtak még szatírákat a román irodalomba?

Néhány dadogó szó és vége. A román irodalomból levizsgázott.

Kétségtelen, hogy nem tudott felelni. Csak azt nem lehet tudni, hogy valóban nem készült-e el a vizsgára, vagy pedig ijedtében felejtette el azt, amit tudott.

Es ez az, amit a mi pedagógusaink nem akarnak megérteni. Ez az érettségi rendszer nincs tekintettel arra a pszichikai momentumra, amely az érettségi pillanatában irrealissá teszi az egész vizsgát.

A Regina Maria liceumban

Itt valamivel barátságosabb a helyzet. A bizottság hat tagja közül öt nő. Kellemesen, finoman, nem rémületet okozva, teszik fel a kérdéseket. Jorga néhány bizottságba nőket delegált, nagyon helyesen tapintva rá arra, hogy a női vizsgázató közelebb tud férközni az érettségiző diákokhoz, mint egy férfi tanár. Az írásbeli vizsgán is jó eredmények mutatkoztak: valószínűleg itt sikerülnek a három bizottság közül a legjobban a vizsgák.

Kétségbeesett kiejtéssel, franciául vizsgázik egy fiatalember. A nyelvérzéke

SCHMIDT JÓZSEF: A SZANSZKRIT IRODALOM TÖRTÉNETE. A szanszkrit vagy ó-ind irodalom népszerű ismertetése; egy kultúra története, amely minden kultúrának bölcsője volt. 224 oldal. Régi ár 109, új ár 51 lej. Küldje be bélyegben Lepagenak Kvár és portómentesen kapja, vagy utánvétellel portóval. Kérje az olcsó könyvek jegyzékét.

minimális lehet, szinte eltörök a nyelve, míg egy szót kiejt. Irodalomból sem jeleskedik. Rosseaut költővé varázsolja és átteszi a 19-ik századba. De itt újabb kiegészítő kérdésekkel próbálják megmenteni a jelölteket.

Ez ellen a bizottság ellen sehol nincs panasz. A levizsgázott jelöltek is megelégedetten távoznak az asztaltól. Nem kintózták meg őket nagyon.

A „Principesa Elena” leánygimnáziumban

Vizsgáznak a kisebbségi diákok. Az összes kolozsvári magyar nyelvű fiú és leányintézetek. A diákok kis csoportokba verődve tanulnak és egymást vizsgálták. Szörnyű drukkban vannak. Meg is van rá minden okuk. Szerdán reggel meg-

kezdtek a szóbeli vizsgákat és estig tizenhét diák le is vizsgázott. A bizottság még szerdán este döntött fölöttünk és csütörtökön reggel az érkezők érhető meglepetéssel konstataáltak, hogy a 17 közül elbukott hat diák, A jelentkezők harmincöt százaléka.

A teremben verejtékes küzdelem folyik diákok és tantárgyak között. A vizsgázók közül ugyszólván egyik sem tud románul, vagy ha tud, nagyon gyengén. A bizottság tagjai közül pedig összesen egy tanár tud magyarul, a többieket regáltól rendelték Kolozsvárra. A vizsga így egészen egyoldalú: a tanár kérdez, a diák nem felel.

A jelentkezők között általános a lehangoltság. Biztosak benne, hogy végeredményben is, a diákok harmincöt százaléka el fog bukni a vizsgán.

(— lay)

Sulyos autókatasztrófa a fővárosban

Egy részeg soffőr bravurja. Utszéli fának rohant az autó

Bucuresti-Bukarest, július 9. Sulyos kimenetelű autókatasztrófa történt ma este Bucurestiben a Kiselef-uton, ahol egy automobil nekirohant egy fának és a bennülő öt személyt maga alá temette, akik valamennyien sulyos sérüléseket szenvedtek. A szerencsétlenségről tudósítók a következőket jelentik:

Garolinski bukaresti mérnök szolgálja, Roba Illés a mérnök és családjának távollétét felhasználva négy barátjával együtt ma délután a mérnök autóján elmentek sétautatni. Az autóban a szolgan kívül helyet foglaltak felesége és Bais János nevű barátja, ugyancsak feleségével együtt. Az autót a szolga vezette, aki egy keveset ért az autóvezetéshez. Utjukat Baneasa külváros felé vették és ott meglehetősen sokat ittak, mert eltávozásuk alkalmával különösen a férfiak nem egészen józan állapotban voltak. Körülbelül este 10 óra felé szálltak be az autóra és visszaidultak a város központja felé. Az illuminált állapotban lévő Raba szolga, aki a

gépet vezette, egyre nagyobb sebességre állította a motort, úgy, hogy amikor már a Kiselef-utra értek, a gépkocsi valóságban repült. A rendőrök figyelmeztetési és sipjelei, akik mellett a száguldó autó elhaladt, hiabavalónak bizonyult, mert a részeg soffőr senkivel sem törődött, csak egyre teljes sebességgel vezette a gépet.

A katasztrófa a Kiselef-ut közepe táján következett be, ahol az automobil egy előtte haladó bérkocsit akart kikerülni, azonban a gépkocsit vezető soffőr oly hirtelen fordította félre a volánt, hogy a száguldó autó egy utszéli fának rohant és feborult, maga alá temette öt utasát. A szerencsétlenül járt embereket a helyszínrerietett rendőrök és járőrelők szabadították ki veszélyes helyzetükből és a telefonon értesített mentők mindnyájukat kórházba szállították, mert valamennyien sulyos sérüléseket szenvedtek. Az autó vezetőjét, Raba Illés szolgát, akinek sérülése nem oly veszélyes, a rendőrség letartóztatta.

Borzalmasan bűnhődött a „szentlélek hóhérja”

Lezárult az amerikai bűnöző világ egy érdekes fejezete

Newyork, július 9. Az Egyesült Államok közvéleményét erősen foglalkoztatja egy végzetes baleset. Egy fiatalember motorbiciklijével elgázolt az Egyesült Államokban lévő Savanna országútján egy harmincöt éves jól öltözött férfit, akit bevitték a savannai városi kórházba. A rendőrség kikartarta hallgatni az eszméletlenül lévő férfit, aki azonban vonakodott személyi adatait közölni. Másnap az elgázolt férfi meghalt. A rendőrség megindította a nyomozást és ujjlenyomatok alapján kétségtelenül be tudta bizonyítani, hogy az elhunyt a hirhedt és félelmetes gyilkos volt: „a szentlélek hóhérja”, akinek borzalmas eseteiről az amerikai bűnügyi krónika

kötetekre menő dolgokat tud elbeszélni.

Boldog családi tűzhely

Az amerikai déli államok egyikében, Georgiában lakott Mac-Dowell, aki nagyobb vagyon megszerzése után visszavonult a magánéletbe. A gazdag ember boldog családi életet élt feleségével, Frank nevű fiával és Marian és William Matee nevű leányaival. A fia abban az időben az egyetemre járt, két leányát a város speikeként ismerték.

1923 február 20-ra virradó éjszaka Dowell villáját valaki felgyújtotta. A két leány szobájának ablakai le voltak zárva és a szerencsétlenek menthetetlenül elpusztultak. Mac-

A nyomdatechnika szenzációja, teljes regény minden hétén

5 leiért

- 1-ső szám: Erdős Renée: Őszi kaland Firenzében
- 2-ik szám: Sásdi Sándor: A kétéletű ember
- 3-ik szám: Dánielné Lengyel Laura: Bonifác és Ursula
- 4-ik szám: Pintér Ferenc: Aki regényt talált.

Minden számban a teljes regény kívül érdekes tudnivalók és keresztrejtvény

Egy teljes regény hetenként 5- lei

Főbizományos:

PALLAS Iapterjesztő Cluj, (Str. Gen. Grigorescu 4.), ahonnét 20 lei bélyeg beküldése ellenében megküldjük az eddig megjelent 4 számot

Dowell felesége és fia azonban megmenekültek. A vizsgálat megállapította, hogy a leányok szobáját valaki finomított petróleummal öntötte le, ugyanugy a matracokat is. Nyilvánvaló volt tehát, hogy itt valaki bűnös szándékkal dolgozott. Senki nem tudta azonban megindokolni, hogy miért kellett ezt a viruló két szép teremést elpusztítani. A rendőrség letartóztalt egy négert, aki valamikor Mac-Dowell alkalmazottja volt. A négert azonban nemsokára szabadlábra kellett helyezni, mert olyan alibit bizonyított, amely kétségtelenné tette, hogy ő nem lehetett a gyilkos.

Mac-Dowell egy másik városba, a floridai Petersburgba költözött, ahol egy csinos villát vásárolt. Frank fia továbbra is az egyetemre járt, ahol kitüntetéssel tette le vizsgáit. Amikor a vakációra hazajött, mindig sok könyvvel érkezett és a szünidők alatt is állandóan tanult. 1930 február 19-én — a leányok tűzhalálának évfordulóján — nagy vihar tombolt városban. Mac-Dowell szülei pihenőre tértek. A vihar tobzódása közben éjjel felé hallották, hogy egy ala végigsuhan a ház szobáin. Azután megint csend lett. Egy órákor hírtele két lövés dördült el. Egyszerre csak felhívták telefonon a rendőrséget.

— Itt a rendőrség!

— Itt Frank Mac-Dowell. Tessz azonnal kiküldeni egy bizottságot, házban gyilkosság történt.

Ujabb nyomok:

A rendőrség megérkezett. Mac-Dowell és felesége holtan feküdtek ágyban. Mindkettőnek fejét szétcsolta a golyó. A rendőrség most nagyobb apparátussal nyomozott tettesek után, mint 1923 februárban. Már azt hitték, hogy ez bü megtorlatlanul marad, amikor egyik rendőrtisztviselő Frank Dowell könyvei között egy cédu bukkan, rajta a néhány szó: „A p tulás triumvirátusa: tűzhalál, halál, vízhalál.” Ugyanezt a cédu találták az ágyban a meggyilkolt mellett. Most már nyilvánvaló, hogy a gyilkos nem lehetett más, Frank Mac-Dowell. Amikor a galóbiró elé került, Mac-Dowell lentette, hogy nem saját akara követte el mind a két bűntettet, h mert nem lehetett másképp. A f ember elmondotta, hogy tagj szektának, amely emberölést k tagjaitól. A fiatallembert azon kísérték egy elmegyógyintézetben azonban néhány hónapi tar dás után megszökött. Azóta Floridában reszkettek attól, h „szentlélek hóhérja” valahová l és elköveti végzetes tettét.

Az ujjlenyomatból kiderült, az elgázolt férfi azonos Mac-D

HIRDETÉS AZ ÜZLET L HIRDESEN AZ UJ KELET

Amerika

A m

Amerika
Európa

Párizs, július
Briand helyett
nagykövetet, aki
terelnökné a né
ba küldött nyila
moratórium éve
mány rendelke
szegekből sem a
tengerészet célja
fordítani.

Frank
resi

A Petit Parisie
met nagykövetnek
sával és méltatja
mány azon
a Washintonban
zatát, hogy a mo
delkezésre vissza
célokra nem haszn
nyal tudatta. A l
a lépés olyan, ah
helyen teljesen é
tatni. Francia ko
tést őszinte öröm
dással fogadták. A
Berlinnek, hogy
dolatok nélkül lép
zeledés útjára. a
Curtius párizsi ut
nyebb lesz, mert
fiak is a közeled
jék és a maguk r
jék és vállalják a
a francia-német r
Brüning és Cur
augusztus elején é

Julius
doni

London, július
és jóvátertelben é
konferenciája júli
értekezleten az ál
tői fognak megje
ügyminiszterium h
legátussal fogja k
ferencián. Az érte
letkérdések megvit
nyeket emlékiratb
a kormányokhoz. A
időpontban politik
közi értekezlet t
szolgálni.

Semmi
nem l
ciának

London, július
körökben nem tar
Stimson amerikai
toztatna programj
angol fővárosba.
terve volt véve.
hogy Stimson a
ferencia kezdetén
nek és az értekez
mány képviselőib
hét péntekjén kez
hangba fogja ho
Jóvávételi Pénzint
podásait a Hoover
fogja nemzetközi
bázeli bank bizosi
Ki kell dolgoznia
tási rendszert és
nie a nemzetközi
szenvető közep
séget nyujthassan
évében.

A Daily Telegra
ferencián a szaké
tanácskozni az el
felett s ezután elk
kormányokhoz. A
sem Anglia, sem
nem fogják meg
kormány politikai
től tege függové
tését.

Angol hivatalos
hogy a londoni ko
politikai jellege
pénzügyi szakértő

Amerika gyors tempóban készíti a világbékét

A moratórium-év az általános leszerelés esztendeje lesz

Julius 17-én kezdődik a jóvátételben érdekelt államok londoni konferenciája, amelyen sem Anglia, sem Amerika nem fogják megengedni, hogy Franciaország politikai feltételeket szabjon Németországnak

Amerika ötven százalékot enged a hadiadósságokból, ha Európa felére csökkenti a hadügyi költségvetést

Párizs, július 9. Laval a távollevő Briand helyett fogadta Hoersch német nagykövetet, aki átadta a francia miniszterelnöknek a német kormány Washingtonba küldött nyilatkozatát, mely szerint a moratórium éve alatt a birodalmi kormány rendelkezésére visszamaradt összegekből sem a hadsereg, sem a haditengerészet céljaira nem fognak semmit fordítani.

Franciaország szívesen keresi a megértés útját

A Petit Parisien foglalkozik Hoersch német nagykövetnek Lavalnál tett látogatásával és méltatja a német birodalmi kormány azon lépésének fontosságát, a Washingtonban már közölt nyilatkozatát, hogy a moratórium éve alatt rendelkezésére visszamaradó összegeket hadi célokra nem használja, a francia kormány nyilatkozta. A lap hangoztatja, hogy ez a lépés olyan, amelyet francia hivatalos helyen teljesen érdeme szerint kell méltatni. Francia kormányfői a bejelentést öszinte örömmel és élénk megelégedéssel fogadták. A lap figyelmébe ajánlja Berlinnek, hogy őszintén és hátsó gondolatok nélkül lépjen a német-francia közeledés útjára, ami most — Brüning és Curtius párizsi útja idején — annál könnyebb lesz, mert a francia kormányfői is a közeledési politikát inagurálják és a maguk részéről is örömmel vallják és vállalják a közeledési politika és a francia-német megértés útját.

Brüning és Curtius július végén, vagy augusztus elején érkeznek Párizsba.

Julius 17-én kezdődik a londoni konferencia

London, július 9. A hadiadósságokban és jóvátételben érdekelt hatalmak londoni konferenciája július 17-én kezdődik. Az értekezlet az államok pénzügyi szakértői fognak megjelenni. Az amerikai pénzügyminisztérium hivatalos megfigyelő delegátussal fogja képviselni magát a konferencián. Az értekezlet a technikai részletek megvitatása után az eredményeket emlékiratba foglalja s eljuttatja a kormányokhoz. A memorandum későbbi időpontban politikusközből alakuló nemzetközi értekezlet tárgyalási alapjául fog szolgálni.

Semmilyen politikai jellege nem lesz a londoni konferenciának

London, július 9. Londoni diplomáciai körökben nem tartják valószínűnek, hogy Stimson amerikai külügyi államtitkár változtatna programján és előbb érkeznek az angol fővárosba, mint ahogy eredetileg tervebe volt véve. Cáfolták azt a hírt, hogy Stimson a londoni szakértői konferencia kezdetén már Londonba érkeznek és az értekezleten az amerikai kormány képviselőit megjelennék. A jövő hét péntekjén kezdődő konferencia összhangba fogja hozni a hatalmaknak a jóvátételei Pénzintézettel kötött megállapodásait a Hoover-tervvel. Szabályozni fogja nemzetközi egyezménytervezettel a bázeli bank biztosíték-alapjának ellátását. Ki kell dolgoznia új természetbeni szállítási rendszert és végül meg kell szerveznie a nemzetközi hitelt, hogy a szükségét szenvedő középeurópai államoknak segítséget nyújthassanak már a moratórium évében.

A Daily Telegraph szerint a londoni konferencián a szakértők egy hétig fognak tanácskozni az eléjük kerülő problémák felett s ezután elkészítik emlékiratukat a kormányokhoz. A lap hangoztatja, hogy sem Anglia, sem az Egyesült Államok nem fogják megengedni, hogy a francia kormány politikai természetű feltételekkel tegye függővé Németország megsegítését.

Angol hivatalos helyen hangoztatják, hogy a londoni konferenciának semmiféle politikai jellege nem lesz, mert csakis pénzügyi szakértők fognak tanácskozást

folytatni a világ gazdasági ujjaépítését lehetővé tevő kérdések kielégítő megoldásáról.

A moratórium éve a leszerelés éve is lesz

London, július 9. A Daily Herald annak a reményének ad kifejezést, hogy a

moratórium éve egyúttal az általános leszerelés éve is lesz, mert különben nincs sok értelme az egész moratóriumnak. Ha a leszerelés kérdését nem sikerül kellőképpen megoldáshoz vezetni, a moratóriummal csak azt érték el, hogy válságot 1931-ről a következő évre tolták át.

Ujra borzalmas tűz pusztított egy regáti petróleum mezőn

Két szonda gyulladt ki és három nyersolaj tartály robbant fel a runcui petróleummezőn

Bucuresti-Bukarest, július 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elmúlt éjszaka runcui petróleumtelepen nagy tűz ütött ki az Interosmia vállalat üzeménél. A tűz a nagy szélviharban hamarosan továbbterjedt és felgyuj-

totta a Románo-Americana társaság 61. és 62. számú szondáit és az Unirea vállalat telepére is áterjedt. Itt 3 nyersolajtartály felrobbant és a kiáramló olaj árvízként zudult a közelben fekvő Corteni községre. A faluban

A Daily Express washingtoni táviratát közlő, mely szerint Hoover energikusan hozzá fogott a háborús tartozások és a jóvátételek revíziójának előkészítéséhez. Valószínű, hogy az év lejártá előtt proklamálni fogja a revízió szükségességét, ami egyet jelent a háborús adósságok és a jóvátételek annuitásrészletei jelentős csökkentésének szükségességével angol diplomáciai és politikai körökből szerzett értesülések szerint Hoover el van határozva mindent elkövetni a világgazdaság talpra állítása érdekében, aminek egyik sikeres útja lenne a leszerelés tényleges és komoly végrehajtása.

Amerika 50 százalékos csökkentést ad, ha Európa felére redukálja a hadügyi költségvetést

Washington, július 9. Politikai és diplomáciai körökben az a hír járja, hogy az amerikai kormány fel fogja ajánlani adósságainak 30 éven át esedékes törlesztési összegeik 50 százalékos csökkentését, ha az európai államok kötelezni fogják magukat arra, hogy a jövő évtől kezdve 20 éven keresztül felére redukálják hadi kiadásikat.

A nemzeti parasztpártban szent a béke

Junian légből kapott fantazmagóriának minősíti lemondásának híret. Módosítani fogják a nemzeti parasztpárt programját

Bucuresti-Bukarest, július 9. A Curentul szerint Vlad Aurél ismeretes nyilatkozata igen nagy elégedetlenséget idézett elő a Junian-csoportban. Maga Junian kijelentette a párt elnöki tanácsának tegnap este Popovici Mihály lakásán tartott ülésén, hogy ha nem kap teljes elégtételt, akkor lemond mandátumáról és kilép a pártból.

A nemzeti parasztpárt elnöki tanácsa ma délelőtt Popovici Mihály lakásán ülést tartott. Popovicion kívül

Mihalache és Madgearu vettek részt az ülésen, amely után összeült a párt végrehajtóbizottsága.

Az Adeverul a Curentul cikkével kapcsolatban kérdést intézett Junianhoz, aki a következőket válaszolta:

A legcsekélyebb személyi elégedetlenségre okom nincs. Ha nézeteltérés volna köztem és barátaim között, akkor azt a párt illetékes szervei elé bocsátanám. Az én lemondásom híret nagyfantáziájú emberek terjesztik teljesen alap nélkül.

Junian ezt a kijelentését a végrehajtóbizottság ülésén is megerősítette. A pártvezetőség ülésén egyébként Mihalache a párt parlamenten kívüli aktivitásáról referált. Javaslatára bizottságot küldtek ki a nemzeti parasztpárt programjának és alapszabályainak módosítására.

Az elnöki tanács ülésének másik szenzációja, hogy Vlad Aurél határozottan megcáfolja a Curentul-ban megjelent intervjút.

Hogyan termelik ki Oroszországban filozsemitizmussal az antiszemizmust

Lebedev emigrációban élő szociálforradalmár cikke az orosz antiszemizmusról

Prága, július 9. A Prágában megjelenő *Volja Rossii* című folyóiratban Vladimir Lebedev, az emigrációban élő szociálforradalmárkö vezére, érdekes cikket írt az orosz antiszemizmusról. Vladimir Lebedev, aki nem zsidó, a Kerenski-kabinet tengerészeti minisztere volt és a bolsevizmus után rögtön külföldre szökött. De ezt a cikkét nem mások adatai, mások mondogái alapján írta, hanem saját tapasztalatairól számolt be ebben a munkában. A múlt év folyamán ugyanis Vladimir Lebedev, anélkül, hogy felismerték volna, hosszabb utat tett a szovjet birodalomban.

Egy kocsmai jelenettel kezdi Vladimir Lebedev a helyzet illusztrálását. Egy kocsmai jelenettel, amely abból állott, hogy egy paraszt mámoros állapotban zsidni kezdte a zsidókat. De amikor kicsit józanabb lett, megrettenve nézett körül, hogy valaki meghallotta a szavait. Mert a szovjet ellenforradalmi cselekedetnek tartja az antiszemita kifakadásokat.

A szovjet a maga szempontjából igen ügyes politikát követ. Ezzel a tulzotti zsidóvédelemmel azt akarja elérni, hogy a nem bolsevista rétegek megdühödjenek a zsidókra és a zsidók kénytelenek legyenek a szovjet mellett állásfoglalni, abban a hitben, hogy a

bolsevizmus likvidálása után feltétlenül a pogrom következik.

A szovjet egyébként semmivel sem kedvez jobban a zsidó felekezetenek, mint a többinek és a zsidó felekezeti élet ép olyan szűk keretek között folyhat le, mint a többi felekezet mozgalmá. A bolsevisták csak a nagyszámú zsidók rokonszenvét akarják megnyerni.

„A zsidók az új cárok?” — kérdezik a parasztok. Tudniillik a zsidót ép úgy nem lehet sérteni, mint ahogy valamikor a cárt tilos volt. És ezek a parasztok, akik szívesen szidták is a zsidókat, most nem mondhatnak rájuk semmit, de alig várják a pillanatot, hogy visszafojtott szavaik helyett tetekkel fejezzék ki dühüket.

A szovjet filozsemitizmusa kitűnően felépített politikai fogás. A szovjet filozsemitizmusa csak azt a célt szolgálja, hogy ébressze az antiszemizmust, ezt a pogromszellemet aztán ijesztésre használja fel a bolsevizmus — a zsidók megfélemlítésére.

A bolsevizmusnak szüksége van a zsidók támogatására. Moszkvában kétszáz ezer zsidó lakik és így minden tízedik ember az orosz főváros lakosai közül zsidó. Ha a zsidók az ellenforradalom szolgálatában állnának, komoly

veszedelmet jelentenének. Azt a módot választja tehát leszerelésükre, hogy megfélemlítette őket a jövővel. A tervszerű filozsemitizmussal a mesterséges antiszemizmust ébresztett és a zsidók ennek látára rettenetesen félnek a bolsevizmus bukása után bekövetkező pogromoktól.

A Zsidónő Szakácskönyve

1000-nél több kitűnő recept. A közel 400 oldalas, szép kiállítású vázsongóteses könyv

ÁRA: 300 LEI

Kapható az UJ KELET könyvosztályában

Albert Thomas: Ideáljuk megvalósul békében és igazságban...

Sulyos vihar volt a bázeli kongresszuson Weizmannnak a zsidó többségről tett nyilatkozata miatt

Teljes tájékoztatás uralkodik az új vezetőség kérdésében. A revizionisták és a baloldaliak közötti áthidalhatatlan ellentétek kilitástalanná teszik a „nagy” koalíciót

Bazel, július 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Bazelben beható tárgyalások folynak a pártvezérek között a Cionista Világszervezet új vezetőségének megalakításának ügyében. Egyetlen egy kongresszuson nem volt olyan sulyos és komplikált probléma a vezetőség kérdése, mint most. Eddig módjában állott Weizmann táborának és az ellenzéknek egyaránt ki-ki részéről a maguk részéről a nehézségeket. A kongresszuson azok tartják kezükben a mérleget, akik a jelenlegi palesztinai pozíciók biztosítását és továbbfejlesztését tartják a legsürgősebb feladatnak, valamint azok, akik egy politikai világozónak megindítását és a zsidó államnak a cionizmus végcéljaként való megjelölését nem tartják kevésbé szükségesnek a praktikus munkánál. A két tábor egyrészt a munkáspártok, másrészt a revizionisták köré csoportosultak. A mérleg nyelvét a klacionisták képezik, akiknek szimpátiája azonban megoszlik a revizionisták és a baloldaliak között. Néhány személyiségnek azon törekvése, amely egy nagy koalíciónak a létrehozását célozza a revizionisták és a munkáspártiak bevonásával, teljesen kilitástalanná, mert a revizionisták és a munkáspártiak közötti válaszfalak áthidalhatatlanok. Általános az a vélemény, hogy az exekutív és a különböző pártok által előterjesztett javaslatok letárgyalása és leszavazása után, ki fognak bontakozni a jövőbeni cionista politika konturjai és ezzel lehetővé válik majd az új vezetőség megalakítása is.

A revizionisták hajthatatlanok

A revizionisták javaslatot nyújtottak be, amelyben a cionizmus végcéljának meghatározását követelik olyképpen, hogy a Zsidó Nemzeti Otthon megjelölése alatt a Jordán mindkét oldalán elterülő zsidó állam értendő, valamint annak leszövezését, hogy a Macdonald-levél nem tekintendő az angol kormánnyal való együttműködés alapjának. A baloldaliak és a klacionisták annak leszövezését kérik, hogy a cionizmus a bázeli program alapján áll. A revizionisták, állítólag elhatá-

Hatalmas vihar Weizmannnak a zsidó többségről tett nyilatkozata miatt

Robert Strikker (revizionista) hatalmas beszédben támadta Weizmann politikáját és idézte Weizmannnak az Ita tudósítója részére adott azon nyilatkozatát, amelyben kijelentette, hogy nem viseltetik szimpátiával a zsidó többség követelése iránt. Strikker beszédének további során éles támadásban részesíti a mandatórius hatalom megatartását és nemzsidó nyilatkozatok idézésével illusztrálja az általános közvélemény hangulatát Anglia Palesztina politikájával szemben. Idézte a krakkói egyetem dékánjának feltüntetelt nyilatkozatát, amelyben éles szavak-

Weizmann kimagyarázza szavait

Az interpellációra Weizmann rögtön válaszolt és kijelentette, hogy az interjújának azon részét, amely a zsidó többség követelésének kérdésével foglalkozik, szerencsétlen formában adták vissza. Kijelentette, hogy egyetlen cionista frakció sem gondolt arra, hogy az arabokat kikergessék az országból. Miután azonban a cionizmus ellenségei ezt híresztelik, helytelen lenne a cionizmus végcéljának a palesztinai zsidó többség elérésével proklamálni, mert ez ellenséges félreértésekre adhatna tág lehetőséget. De mi is szembelyezkedünk — mondotta emelkedett hangon Weizmann Chaim — a cionista ideál megcsontítása és a zsidó nemzeti otthon fejlődésének korlátozása ellen. Politikai garanciákat, biztonságot a zsidó lakosság számára, zsidó autonómiát követelünk és ezzel egyidejűleg paritást az arabokkal, hogy ezzel nyugodt atmoszféra adassék a békés fejlődés számára.

Weizmann nyilatkozatát a politikai bizottság elé utalták

Weizmann nyilatkozata után heves vita indult meg akörül, hogy a kongresszus

rozták, hogy amennyiben a kongresszus nem fogadja a cionizmus végcéljára vonatkozó javaslatukat és a Macdonald-levélet elfogadják a kormánnyal való kooperáció bázisul, úgy ebből levonják a végső konzekvenciákat.

A kongresszus előreláthatólag több időt fog igénybevenni, mint ahogy azt az Actions Kommité megállapította. Eszerint július 7-én kellett volna befejezést nyernie, ez azonban nem történt meg és még az általános vita sem ért véget.

A középpártok a nagy koalíciót követelik

Az általános vita további során rabbi Meyer Berlin, a Mizrahi elnöke tartott nagy beszédet, amelyben analizálta a cionista mozgalom mai helyzetét és a weizmanni kurzus fenntartása, valamint egy széles keretű koalíció megteremtése mellett foglalt állást. Av. Goldberger (Amerika) beszédében szintén Weizmann politikai szisztémája és a nagy koalíció mellett tört lándzsát, amelyben véleménye szerint a munkáspártoknak és a revizionistáknak egyaránt be kell lépniük. Uri Zwi Grinberg, a híres palesztinai költő megrázó beszédben hívta fel a cionista parlamentet a cionista mozgalom megmentésére és hangsúlyozta, hogy a mai kritikuss helyzetből csak az összes pártok hathatós együttműködése az egyedüli ki-vezető út.

A munkáspárt nem akar együtt menni a revizionistákkal

Tartakower, munkáspárti delegátus felzárolásában visszautasította a revizionistákkal való együttműködést és hangsúlyozta, hogy a kongresszus meg kell vonja a bizalmát a revizionisták romboló táborától.

Az Actions Kommité politikai bizottsága nevében dr. Nahum Goldmann tartotta referatúmat, amelyben minden pártszínezetű külpolitikai orientáció ellen foglalt állást, akár a revizionistáktól, akár a munkáspártiaktól indul az ki és javasolta a Macdonald-levél elfogadását.

ban elítéli az angol kormány zsidóellenes megatartását Palesztinában.

Strikker beszéde óriási vihart robbantott ki. Miután Strikker felolvasta Weizmann nyilatkozatát, amelyet a Zsidó Távirati Irodának adott, a kongresszus elnöke visszavonult, hogy behatóan megtárgyalja Weizmann kijelentéseit, míg a munkáspárti delegátusok interpellációt terjesztettek be, amelyben kijelentik, hogy amennyiben Weizmann nyilatkozatát az igazságnak megfelelően adták vissza, úgy kedvezőtlen benyomást válthat ki.

plénuma megvitassa-e Weizmann nyilatkozatát, avagy elfogadják a baloldaliak javaslatát, hogy az ügyet a politikai bizottság hatáskörébe tegyék át. Végül 107 szavazattal 97 ellenében a baloldaliak javaslatát fogadták el. Ezután szavazás alá bocsátották Meir Grossmann javaslatát, amely szerint a politikai bizottság határozati javaslatot terjesszen elő a cionizmus végcéljának megállapítására vonatkozólag. A baloldaliak nem vettek részt a szavazásban és így 115 szavazattal 10 ellenében a kongresszus magáévá tette Grossmann javaslatát.

Az általános vita folytatása

A további vita során Bernstein (Hollandia) ugyancsak erőteljes tónusban támadta Weizmann szisztémáját úgy politikai, mint gazdasági vonatkozásban. Rufeisen (Csehszlovákia) ezzel szemben sikraszállott Weizmann kurzusáért és hangsúlyozta, hogy az a weizmanni szisztéma, amelyet oly hevesen támadnak: az alkotó realpolitika megtestesítője.

Meir Jaari, a Somér Hacair képviselője erősen támadta a revizionistákat, akik

véleménye szerint szétrombolják a cionizmust. Beszédében a cionizmusnak szocialista metódusokkal való realizálását követelte a kongresszustól. A mizrachista delegátusok, különösen rabbi Fischmann sürű közbeszólásokkal szakították meg Jaari beszédét.

Meir Grossmann a kongresszusi törvényszék előtt

Bazel, július 9. Tegnap foglalkozott a kongresszus fegyelmi bizottsága Meir Grossmann revizionista vezér és a cionista exekutív közötti konfliktus ügyével. Meir Grossmann ugyanis, megelőzve a cionista exekutív hivatalos állásfoglalását és nyilatkozatát, nyilvánosság ra hozta a Passfield-Fehér Könyv tartalmát.

A fegyelmi bizottság hét teljes órán keresztül tárgyalta Grossmann fegyelmi ügyét. A bizottság ma hirdeti ki döntését, amely iránt a kongresszus köreiben óriási érdeklődés nyilvánul meg.

Louis Lipsky — Weizmann mellett — az angol kormány ellen

A vita további során Louis Lipsky, az amerikai cionisták vezérégyénisége szólalt fel. Beszédében védelmébe veszi Weizmann politikáját, azonban élesen támadja a mandatórius kormányt. A Macdonald-levél megjelenése után — mondotta — joggal elvártuk, hogy a felelős helyen némi változás fog beállni. Ehelyett csak újabb lendületet vett a kormányzás rosszindulata és teljes közömbösség uralkodott a kormány berkeiben a zsidóság és Anglia közötti normális viszony helyreállításának kérdésével szemben. Lipsky bejelenti, hogy Stephen Wise Weizmann ellenes kritikájához az ő csoportja nem csatlakozik, bár nem vonja kétségbe, hogy Wise az amerikai delegáció többsége nevében beszélt. Ezután a Macdonald-levélet analizálta és kifejtette, hogyha ez a levél még kedvezőtlenebb lett volna, úgy a cionizmus válasza: az összes erők összefogása lett volna a palesztinai pozíciók megerősítésére. A kormány nemcsak azért a helyzetért felelős, amelybe Weizmann sodródott, hanem felelős azért is, hogy a pártban oly élesen kibontakozhattak az agresszív tendenciák. Végül az erők összefogására hívta fel a kongresszust.

Albert Thomas a kongresszuson

Közben megérkezett a kongresszusra Albert Thomas, a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal elnöke, akit dr. Leo Motzkin elnök üdvözölt meleg szívvel szóló szavakkal. Majd Nahum Szokolov köszöntötte Albert Thomast és kifejtette, hogy minden emberi kérdés iránt megnyilatkozó ethikai érzéke hozta kapcsolatba Albert Thomast a cionizmussal és ez az ethikai érzék hozta el a kongresszusra is. Hogyha őnt megijesztené a kongresszus lelkesedésének vihára — mondotta Szokolov —, akkor ezt tudja be annak a ténynek, hogy itt a zsidó nép szíve dobog.

Albert Thomas meghatódva válaszolt az

üdvözölő szavakra, majd a következő beszédét intézte a kongresszushoz:

— Eszembe jut első megmozdulásunk ideje. Bordeauxban történt, ott működött akkor a francia kormány és én a munkaügyi minisztérium vezértikára voltam. Akkor hozzám jött Ruthenberg és így szólott: „Franciaországnak segítnie kell!” messianisztikusan, paradoxonként hangzottak ezek a szavak sulyos gondjaink napjaiban. Amikor azonban előrehaladt a háború, kikristályosodott a gondolat, hogy meg kell hozni az áldozatot az elnyomottak felszabadításáért. Az én hazám volt talán a világtörténelemben a nemzeti gondolat képviselője. Éppen úgy, mint egyik szomszéd népünk a világalom gondolatának volt a reprezentánsa. De miatt az „arrivált” népek vezetői és politikai félok és szelidek voltak, önkönnök meg volt a bátorságuk, hogy megtegyék a nemzetiségnek egy új fogalmát. Azért jöttem ide, hogy vérben és husban megismerjem önöket. Nem azért jöttem, hogy hizelegjek itt önöknek, de mint régi, öreg parlament egy nagy örömet éltém itt át. Egy öreg barátjuk talán veheti magának azt a szabadságot, hogy tanácsot adjon önöknek. Nincs élet-erős politika és nincs élet-erős nemzeti politika sem a mai időkben, az igazság és a béke ideálja nélkül. Ebben önöknek gyönyörű tradícióik vannak, amelyekből az egész emberiség is részvesz. Haladjanak utjukon előre, minden akadályon és nehézségen keresztül, azzal a hittel, hogy ideáljuk megvalósul, békében és igazságosságban. (A delegátusok felemelkednek helyükről és hosszasan ünneplik Albert Thomast.)

— Öngyilkos lett egy földbérő. Dicsőségmentarionból jelentik: A nap után sulyosabodó megélhetési viszonyok Dicsőségmentarionban halálos áldozatot követelt. Citrom Salamon hatvanhat éves bérő, aki kocárdi hártárban lévő Bábahalom községben gazdálkodott, kedden reggel végtét életének. A szerencsétlen ember az elmúlt évben nagyobb kölcsönt vett fel a birtok várható termésére. Közbe jött azonban a gabona-dumping következtében beállott áresés és a birtok védelme a minimális megélhetést is alig nyújtotta. A köztisztelőben megöszült Citrom Salamon idegeit ez a helyzet teljesen felőrölte. Hétfőn még Dicsőségmentarionban járt, ahol ügyes-bajos dolgait intézte. A családja minden sejtett végzetes szándékáról. Kedden reggel fia talált reá a gabonásban kihült holttestére. A tragikus végű bérőt beszállították Dicsőségmentarionba, ahol nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra. Özvegyén kívül hét gyermeke gyászolja.

Azzal még nem tette meg kötelességét, ha kifizeti előfizetési hátralékát...

Szerezzen egy új előfizetőt az Uj Keletnek!

ha azt akarja, hogy az erdélyi zsidóság egyetlen organuma zavartalanul teljesítse kötelességét!!

Kolozsvári

Takarékpénztár és Hitelbank

Részvénytársaság (C.U.J., P. Unirii (volt Mátyás kir.-tér) 7.

Betéteket előnyös kamat mellett fogad el és rendszerint felmondás nélkül fizet vissza. — Oicsó kölcsönöket nyújt.

FIÓKJAI: Dej, Dicsosmartin, Alba-Iulia, Targu-Mures, Oradea és Timisoara. (Dés, Dicsosmartin, Gyulafehervar, Vasarhely, Varad, Temesvar)

Saját tőkél 145 millió lei

AFFILIÁLT INTÉZETEI: Tordaaranyosmegyei Takarékpénztár Rt. Turda-Torda Alsóféhé egyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Aiud-Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénzt Rt. Odorheiu-Szekelyudvarhelyen Cristur-Szt.-Keresztur, Szászregenyvidéki Takaré- és Hitel Rt. Reghin-Szászregeny és Népbank Rt. Huedin-Bánffyújvárad, Szamosújvári Hitelbank Rt. Gherla-Szamosújváron.

Minden bankügyletet a legelőnyösebben végez! Áruraktárai a vasut mellett.

Szalók

A Joint a

Szalóniki, július 9. cionista újság a mány kategórius az utóbbi időben a hatodik kerülete a pogromokat. Ezt loniki rendőrfőnök lat, amelynek me vett a kormány tag „Egyes lapoknak rendőrség, vagy k dáinak információi provokálásában a nem felel meg a v folyik és pedig ab a valóság teljes mé sék és hogy a bü ságra kerüljenek”

A szalóniki hitk sok alatt megsebes névsor így hangzik Daisy Saperta, av Mazliah, Moische Nissim Termin, Sa Grotas, Hezkia A Nissim Cambi, Ha Allaouf, Jaques O Moische Cohen, Sa Barouh, Elie Houli Mindezeket a szállították és minc gaztók. A hitközség azoknak a neveit a ket szenvedtek a p

Szalóniki július 9. ták a hatóságok m dése és fölvilágosít lázitanak a zsidók e városában a görög ferenciát tartott, a zsidók ellen lázított leginkább paraszto hogy a zsidók a m ve, azon igyekszene döntést elszakítsák a ről és hozzacsatolja hoz. A zsidóknak nokok — ez fontos rok között mindig teljes nemzetiségi gazdaságilag is jól közöttük. A szalóniki tolnák Bulgáriához, kétségtelenül nagy azonban nem látná akik csak az utóbb meg a városban, h lakó zsidók. Ha S kerülne, a városban lakhatna.

A szónokok azt k máris büntesse meg hangulatban csop azzal, hogy végigj á és műhelyeit és fo őrség azonban athé zavargást csirjába

Bazel, július 9. D loniki zsidó hitközs aki a bázeli kong tusa, sürgőnyt kap zataitól, amelyben jen érintkezésbe a szervezetekkel és k nek haladéktalanul ben foglalt kívánsá Florentin azonnal Joint Distribution gatójával, dr. Bern kongresszuson a Jo megfigyelő vesz ré arra kérte Florenti dumba a szalóniki névsorát és közölje károkat szenvedtek mennyiben veszélye David Florentin írta a kívánt men is nyújtotta azt a tójának.

Bazel, július 9. S Bazelbe érkezett egyik vezetője, aki

Szaloniki zsidósága a rémnepok megismétlődésétől tart

A görögkeleti metropolita pásztorlevelében itéli el a pogromot, amelynek 21 súlyos sebesültjét ápolják a báró Hirsch kórházban

A Joint akcióban, a leégettek és sebesültek érdekében

Szaloniki, július 9. Néhány görög nacionalista újság a hatóságok és a kormány kategórikus nyilatkozatai ellenére az utóbbi időben azt írták, hogy Szaloniki hatodik kerülete zsidó lakói idézték fel a pogromokat. Ezt az állítást most Szaloniki rendőrfőnöke megcáfolta. A cáfolat, amelynek megszövegezésében részt vett a kormány tagja is, így hangzik:

„Egyes lapoknak ama közlései, hogy a rendőrség, vagy kormányzóság sajtóirodáinak információi szerint az események provokálásában a zsidó lakosság bűnös, nem felel meg a valóságnak. A nyomozás folyik és pedig abban az irányban, hogy a valóság teljes mértékben megállapításra kerüljön és hogy a bűnösök nevei nyilvánosságra kerüljenek.”

A súlyos sebesültek

A szaloniki hitközség közli a zavargások alatt megsebesült zsidók névsorát. A névsor így hangzik: Emanuel Cohen, Daisy Saperta, Avram Kourtsi, Solomon Mazliah, Moische Venecia, Ricola Aelion, Nissim Termin, Samuel Yahiel, Felissia Grotas, Hezkia Abastado, Isaac Cohen, Nissim Canbi, Haim Benveniste David Allaouf, Jaques Cohen, San. Tiano, Moische Cohen, Sabetay Pitchon, Joseph Barouh, Eli Houli, Albert Benadon.

Mindezeket a báró Hirsch-kórházba szállították és mindgyükük állapota aggasztó. A hitközség nem tartja nyilván azoknak a neveit akik könnyebb sérüléseket szenvedtek a pogromok idején.

Dramában is lázítottak

Szaloniki július 9. A görög nacionalisták a hatóságok minden érélyes intézkedése és fölvilágosítása ellenére állandóan lázítanak a zsidók ellen. Legutóbb Drama városában a görög nacionalista párt konferenciát tartott, amelyen két szónok a zsidók ellen lázította a gyűlés résztvevőit, leginkább parasztokat. Azt állították, hogy a zsidók a macedónokkal egyetértve, azon igyekeznek, hogy görög Macedóniát elszakítsák a köztársaság területéről és hozzácsatolják a bolgár királysághoz. A zsidóknak — mondották a szónokok — ez fontos érdekük, mert a bolgárok között mindig jól érezték magukat, teljes nemzetiségi autonómiájuk volt és gazdaságilag is jól el tudták helyezkedni közöttük. Azonfelül, ha Szalonikit átcsatolnák Bulgáriához, a város kereskedelme kétségtelenül nagyot lendülne, ennek azonban nem látnák hasznát a görögök, akik csak az utóbbi években telepedtek meg a városban, hanem kizárólag az őslakó zsidók. Ha Szaloniki bolgár kézre kerülne a városban egyetlen görög nem lakhatna.

A szónokok azt követelték, hogy a nép máris büntesse meg a zsidókat. Az izzó hangulatban csoportok verődtek össze azzal, hogy végigjárják a zsidók üzleteit és műhelyeit és fosztogassanak. A rendőrség azonban athéni utasításra minden zavargást csirájában elfojtott.

A Joint a károsultakért

Bázel, július 9. David Florentin, a szaloniki zsidó hitközség előljárásági tagja, aki a bázei kongresszusnak is delegátusa, sürgőnyt kapott a pogromok áldozataitól, amelyben arra kéri, hogy lépjen érintkezésbe a külföldi zsidó jóléti szervezetekkel és kérje őket, hogy lépjenek haladéktalanul akcióba. A sürgönyben foglalt kívánságok értelmében David Florentin azonnal érintkezésbe lépett a Joint Distribution Comitée európai igazgatójával, dr. Bernhard Kahnval, aki a kongresszuson a Joint megbízásából mint megfigyelő vesz részt. Bernhard Kahn arra kérte Florentint, foglalja memorandumba a szaloniki pogromok áldozatainak névsorát és közölje, hogy milyen anyagi károkat szenvedtek és testi épségükben mennyiben veszélyeztetettek.

David Florentin haladéktalanul megírta a kívánt memorandumot és már át is nyújtotta azt a Joint európai igazgatójának.

Ujabb zavargások előtt?

Bázel, július 9. Szalonikiból július 5-én Bázelbe érkezett a szaloniki hitközség egyik vezetője, aki elmondta, hogy el-

utazása idején még nyugalom uralkodott a városban, azonban tartani kell újabb zavargások kitörésétől.

A felgyújtott zsidónegyed 170 hajléktalan családját a zsinagógákban helyezték el. A kormány a rendőrség támogatására körülbelül 1000 lovaskatonát rendelt ki Szalonikiba. A kormány két tagja egyébként a helyszínen vizsgálja ki a zavargások eredetét. Azt hiszik, hogy a kormány a vizsgálat befejezésekor kártalanítani fogja a leégetteket és azokat, akiket a pogromisták megsebesítettek. Az államügyész azokat a lapokat, amelyek a zsidók ellen folytatták lázító hadjáratukat, eldobozta. A város főrabijja, Chaim Chabid vezetésével három zsidó deputáció járt a kormányzóhoz, aki megígérte, hogy energikus intézkedésekkel véget fog vetni a

zavargásoknak. Igaz, hogy a kormányzó állította is a szavát, azonban a zavargások mégis fel-fellobbantak. Az elmúlt héten a huliganok egy zsinagógát gyújtottak fel és a frigysekre nyben levő husz tórárt darabokra tépték. Minthogy a vizsgálatot vezető miniszterek távozása után tartani kell attól, hogy a zavargások megismétlődnek, a zsidók elhatározták, hogy fegyveres önvédelmi alakulatokkal fognak védekezni a huliganok támadásai ellen.

Genadius metropolita pásztorlevele

Szaloniki, július 9. A szaloniki zsidó hitközség küldöttsége felkereste a metropolitát, aki előtt sajnálkozásukat fejezték ki egy hamis hír felett, mely görög lapokban jelent meg. Eszerint a zsidók megtá-

madtak volna egy görögkeleti papot. A delegáció kijelentette, hogy a híresztelés közönséges koholmány. A metropolita kijelentette, hogy ő maga is tudta, hogy ez a tudósítás nem felel meg a valóságnak és természetesen semmiféle jelentőséget nem tulajdonított neki. A metropolita egyuttal elmondotta azt is, hogy személyesen járt el a tartományi kormányzóhoz és fel fogja kérni őt, hogy tegyen meg minden intézkedést a zsidó lakosság védelmére.

A zsidó küldöttség megköszönte Genadius metropolita ígéretét. A főpap pedig a rákövetkező napon körlevelet intézett a fenhatósága alatt álló papsághoz, amelyben a következőket mondja:

„A szaloniki zsidó hitközség egy küldött sége öminenciája, a nagyrabbi vezetésével nálam járt. A főrabbi keserű szavakkal emlékezett meg az utóbbi időben lezajlott zavargásokról. Ebben a városban a zsidók, a törökök és görögök évszázadok óta a legteljesebb egyetértésben éltek és ime most váratlanul kirobantak teljesen indokolatlanul bizonyos ellentétek, amelyek mesterségesen szítottak. Azt ajánlom nektek és el is rendelem, hogy a szószékről hirdessétek a zsidókkal való békés együttélést. A zsidók mindig is kitüntek nemes érzéseikkel, jóságukkal, áldozatkészségükkel és emberiségükkel. Azonkívül az európai civilizáció zászlóvivői, akik iránt kell, hogy testvéri és baráti együttérzéssel viseltesünk.

Ujabb letartóztatási parancsot adtak ki Sava szigurancainspektor ellen

Filipescu vezetőügyész filipikája Sava Cornel ellen

Cluj-Kolozsvár, július 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Megírta az Uj Kelet, hogy Pop Petru volt sziguranca tisztviselő a kolozsvári törvényszéken eljárást indított Sava Cornel sziguranca vezérinspektor ellen, akit súlyos testi sértéssel, hivatalos hatalommal való visszaéléssel és okirathamistással vádolt. Az érdekes perben már negyedszer tüzött ki tárgyalást a törvényszék, de Sava egyetlen egyszer sem jelent meg a bíróság előtt. A törvényszék így minden esetben elnapolta

a tárgyalást, miután Sava mindig hivatalos elfoglaltságával indokolta távollétét. Tegnap, július 9-én azonban semmivel nem indokolhatta Sava távollmaradását, annál is inkább nem, mert köztudomás szerint külföldön tartózkodik és nem akar hazajönni, nyilván azért, mert a feketeszesz panama ügyében is elfogatási parancsot adtak ki ellene.

A csütörtöki tárgyaláson Filipescu vezetőügyész erőshangu filipkát mondott a magasállású állami tisztviselő

ellen, aki semmibe nem veszi a bírói fórumot és már hónapok óta nem lehet kihallgatni, mert minden idézésre távollmaradásával válaszol. A vezetőügyész kérte a bíróságot, adjon ki letartóztatási parancsot Sava ellen és rendelje el karhatalommal való elővezetését a következő tárgyalásra.

A törvényszék a vezetőügyész beszéde után elrendelte Sava ellen a letartóztatási parancs kiadását és a tárgyalást elnapolta.

A prágai egyetemen megszigorítják a külföldi hallgatók felvételét

Prága, július 9. Dr. Starkenstein, a prágai német egyetem orvosi fakultásának dékánja a „Bohémia” és a „Prager Tageblatt” szerkesztősejéhez levelet intézett, amelyben közölte, hogy az orvosi karon történő felvételeknél a jövőben különbséget fognak tenni belföldi és külföldi hallgatók között, minthogy a fakultás munkaviszonyai és helyiség nem engedik meg a külföldiek korlátlan felvételét. Tekintet-

tel arra, hogy ezuttal általában zsidó külföldiekről lehet csak szó, a „Selbstwehr” szerkesztője kérdést intézett dr. Starkenstein professzorhoz, hogy a dékánátus a zsidó külföldiek felvételére vonatkozólag milyen állást kíván elfoglalni.

Starkenstein professzor kijelentette, hogy a csehországi német egyetemen semmiféle különbséget nem tesznek felekezetek tekintetében. Minthogy

azonban nem lehet tagadni a tény, hogy az egyetem beiktatott külföldiek túlnyomó részben zsidók, fájdalom, őket érinti elsősorban az új rendelkezés. Rá kell mutatni, hogy az új intézkedések kényszer hatása alatt jöttek létre és nem viselik magukon a felekezeti jelleget. A pályázók nagy száma közül azokat fogják kiválasztani, akikről remélni lehet a tanításban való eredményes részvételt.

A kormány megfellebbezte a Burilleanu-ítéletet

„Az igazságszolgáltatás is tévedhet néha” írja az Adeverul

Bucuresti-Bukarest, július 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Politikai körökben élénk vita tárgyat képezi a közigazgatási bíróságnak Burilleanu volt bankormányzó ügyében hozott határozata. Burilleanu keresetében felfüggesztésétől számítva napi tizezer lej kártérítést, 10 millió lejnek egy összegben való kifizetését kérte. Az ügyet a bukaresti ítélőtábla harmadik szekciója tárgyalta, mint közigazgatási bíróság. A döntést alig tíz perces tárgyalás után egyhangulag hozta meg az öt táblabíró. Az ítélet értelmében elrendelték a Burilleanun elmozdító és Anghelcut kinevező királyi dekrétumok megsemmisítését. Kötelezték a pénzügyminisztériumot, hogy helyezze vissza jogaiba Burilleanun. Kötelezték továbbá az államot, hogy március

10-től, a felfüggesztés napjától számítva napi 5360 lej fizessenek ki Burilleanunak, ami összesen 643 ezer lej tesz ki. Ezenfelül erkölcsi káráért kártérítésként megítélték Burilleanunak 500 ezer lej és végül kötelezték a pénzügyminisztériumot 80 ezer lej perköltség fizetésére.

Burilleanu tehát az ítélet következtében nemcsak, hogy visszakapná méltóságát, de azonkívül egymillió 143 ezer 200 lejes követelése is van az állammal szemben. A bukaresti sajtó vegyes érzelmekkel fogadta a közigazgatási bíróság ítéletét. Az Adeverul többek között a következőket írja:

„Az ítélet igen furcsa helyzetet teremt. Nem a mi feladatunk, hogy az igazságszolgáltatás döntéseit kritika tárgyává tegyük. Megállapítjuk azonban ezalkalommal is annak szükséges-

ségét, hogy nemcsak a kormány aktusai, hanem az igazságszolgáltatás határozatait is a lehető legszélesebb ellenőrzés alá kell helyezni. A miniszter elsiethet valamit egy adott pillanatban, hiszen ember. Az igazságszolgáltatásnak jogában áll és hatásköréhez tartozik az, hogy ítélkezzen az ilyen ténykedések fölött, megállapítván, hogy a törvényt respektálták-e, vagy sem. De az igazságszolgáltatási fórum is emberekből áll. És megtörténhetik, hogy ők is tévednek. Sokféle kivülálló elem van ami befolyásolhatja a dolgok megítélésének módját, nem egyszer egészen eltorzítva azt, ami az igazság mérlege kell, hogy legyen.”

A kormány, az állam és a legfelső hatóság autoritásának megvédése érdekében megfellebbezte az ítéletet.

Mégis törvény lesz Mihalache vagyonrevíziós javaslatából

Tizenhét évre visszamenőleg kell bizonyítsák a köztisztviselők vagyonuk eredetét

Gyorsított eljárással fogják elbírálni a vagyonok eredetét

Bucuresti-Bukarest, július 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Mihalache volt belügyminiszter tegnap délelőtt meglepetés-szerűen a parlament elé hozta a volt miniszterek, köztisztviselők vagyonának ellenőrzéséről szóló törvényjavaslatot. Mihalache ezzel egyidejűleg nyilatkozatot olvasott fel s kemény szavakban tiltakozott az ellen, hogy egyesek felelőtlenül és lelkiismeretlenül megrágalmazzák a nemzeti parasztpárt volt minisztereit. A román társadalom — mondotta Mihalache — egyes esetekben nagyon is tolleráns köztisztviselőkkel, vagy politikusokkal szemben, akik — hivatalos helyzetükkel visszaélve — olyan vagyonokat szereztek maguknak, amelyeknek eredetét normális eszközökkel nem tudják indokolni. Ugyanez a társadalom azonban könnyű szívvel rágalmaz és inzultál embereket, akiknek becsülete nem vonható kétségbe.

A parlament megszavazza a sürgősséget

Eppen ezért a nemzeti parasztpárt betervezi a köztisztviselők és a közhivatali betöltő egyének vagyonának ellenőrzéséről szóló javaslatot. Az ebben foglalt szankciók meg fogják fékezni a hitvány rágalmozásokat, ugyanakkor pedig alkalmat adnak annak megállapítására, hogy kik azok a közhivatali betöltők, vagy betöltött emberek, akik nem tudják vagyonuk eredetét igazolni.

Mihalache arról beszélt ezután, hogy a Jorga-kormány tagjai és hívei sem riadnak vissza a rágalmozásoktól. A megletett parlamenti többség nem tehetett egyebet, minthogy megszavazza a sürgősséget a 26 szakaszból álló törvényjavaslat számára.

Minden köztisztviselőt fel lehet szólítani igazolásra

A javaslat szerint, amely előreláthatólag összel kerül megvitatásra, minden olyan személy, aki 1914 augusztus 15-ike óta elfoglalt, vagy elfoglalt valamely közméltóságot, felszólítható, hogy igazolja vagyonának eredetét. Ez alatt annak bizonyítását érti a törvény, hogy az illető

személy olyan eszközökkel szerezte vagyonát, amelyek nem ütköznek bele a büntető törvénykönyvbe, vagy más hasonló jellegű törvénybe. Az 1914 augusztus 15-ike előtt szerzett vagyon ki van zárva az ellenőrzés alól. Hasonlóképpen ki van zárva az ellenőrzés alól a hivatalba való kinevezés előtt szerzett vagyon is.

A vagyonok ellenőrzését az itélőtábla és a legfőbb semmitőszék végzik. Minden itélőtábla mellett három bíróból álló bizottságot választanak, amely a vagyonok ellenőrzését hivatalból, a főügyészség kérésére, az illetékes minisztérium kérésére, vagy pedig feljelentés alapján végzi. Névtelen feljelentést nem fognak figyelembe venni, csakis abban az esetben, ha abban elegendő indokot találnak az eljárásnak hivatalból való megindítására. Ha a feljelentés alá van írva, az illető személynek a vizsgálóbíró előtt ki kell jelentenie, hogy fenntartja-e vádjait.

A kilencedik szakasz értelmében közhivatalnokok, miniszterek, parlamenterek, akiknek vagyonát ellenőrzés alá helyezhető, maguk is meg jelenhetnek a bizottság előtt, hogy saját iniciatívából kérjék vagyonuk eredetének megállapítását. Ilyen esetekben a bizottság köteles vizsgálatot elrendelni azok ellen, akik az illetőt élő szóval, vagy írásban megrágalmazzák. Aki vagyonát ellenőrzés alá kéri, kérheti egyúttal az is, hogy indítsák meg a vizsgálatot az öt megvádoló személyek ellen, a bizottság ezeket a személyeket tartoznak beidézni és megkérdezni, hogy fenntartják-e és hogy mivel bizonyítják vádjukat.

A vizsgálatot a bizottság valamelyik tagja tartozik sürgősen levezetni. Ez a bíró rendelkezik mindazokkal a jogokkal és hatáskörrel, amellyel a törvény a vizsgálóbíró felruhazza, de letartóztatási végzést nem bocsáthat ki. Ezzel szemben akárhánszor kihallgathatja a gyanúsítottat, tanukat idézhet be, házkutatásokat és megmozgatásokat végezhet, egyszóval minden olyan intézkedést foganatosíthat, amelyet missziójának betöltése céljából szükségesnek lát. A vizsgálat során a gya-

nusított köteles írásbeli kimutatást készíteni a bírónak bármilyen természetű vagyonáról, kimutatva annak eredetét és ismertetve azokat az eszközöket, amelyek révén ő vagyonára szert tett.

Huszonnyóránt belül köteles a bíró jelentést tenni

A vizsgálat befejezésétől számított 24 órán belül a delegált bíró tartozik a bizottságnak jelentést tenni munkájáról, be-terjesztve az összegyűjtött aktákat és bizonyítékokat. A bizottság haladéktalanul tárgyalás alá veszi az ügyet és szükség esetén azonnal intézkedhetik a gyanúsított személy vagyonának zár alá vételéről. Amennyiben a bizottság úgy találja, hogy a gyanúsított vagyonának eredete nincs kellőleg igazolva, átteszi az ügyet az itélőtábla elnökéhez ítelkezés végett. A tábla teljes tanácsával (öt tag) ítelkezik.

Amennyiben a gyanúsított igazolta vagyonának eredetét, az ügyet ad acta tesszik. Ezzel egyidejűleg a feljelentő az itélőtábla elé állítandó rágalmozás miatt és három hónaptól két évig terjedő börtönbüntetésre ítelhető. Amennyiben fel is mentenék, akkor is elítélhető a vádas-

gó pénzbeli kártérítésre, amely nem lehet kevesebb, mint 20 ezer lej. Az itélőtábla ítélete, vagy pedig a bizottság határozata ellen felfolyamodással lehet élni a legfőbb semmitőszékhez, amely soronkívül tartozik ilyen esetekben ítelkezni. A tárgyalás titkos, csupán az ítéletet hirdetik ki a nyilvánosság előtt.

Soronkívüli ítelkezés

Ha a bizottság úgy találja, hogy a gyanúsított nem tudta vagyonának eredetét igazolni, az ügy az itélőtábla elé kerül, amely soronkívül ítelkezik. A vagyon, amelynek eredetét nem sikerült igazolni, kártérítés gyanánt az államot illeti meg. Az állam kártérítési igényeit az igazságügyminisztérium képviselője tartozik bejelenteni. Ha valaki a büntetőtörvénykönyvbe ütköző eszközök révén szerezte vagyonát, úgy a dossziét megküldik a rendes bíróságnak, az eljárás lefolytatása végett. A gyanúsított egyén vagyonához tartozik minden olyan vagyon, amelyet elajándékozott, vagy pedig szerződés útján származtatott át hozzátartozóira.

Minden olyan személy, amelynek vagyona a törvény alapján ellenőrzés alá helyezhető, köteles a törvény kihirdetésétől számított három hónapon belül bejelenteni az itélőtábla mellett létesített vizsgáló bizottságnak, hogy milyen ingó és ingatlan vagyonnal rendelkeznek az ország határain belül, vagy kívül. Aki ezt elmulasztja, hat hónaptól három évig terjedő börtönbüntetéssel sujtható. Ugyancsak a törvény kihirdetésétől számított két hónapon belül az összes közhivatali viselő személyek tartoznak hivatali főnöküknek pontos kimutatást készíteni ingó és ingatlan vagyonukról. A miniszterek a miniszterelnökséghez tartoznak a kimutatást betervezni.

Jönnék Salamonék!

Julius 13-án és 14-én, Jövő hétfőn és kedden játszanak Kolozsváron

Cluj-Kolozsvár, július 9. A kolozsvári nyarat nem lehet már elképzelni a budapesti Terézkörúti Szinpad, illetve Salamon Béla vendéggátéka nélkül. A mai nehéz gazdasági viszonyok között valóságos apostoli munkát végez ez a remek együttes, amely pár órára elfeledteti a napi gondokat és a kacagás és jókedv szüntelen áradatával öntözi a kedélyeket.

Ha szabad magunkat így kifejezni: Salamon Béla csodadoktor. Egy gesztussal, mozdulattal, arcfintorral orkászzerű humoros hatást idéz fel és nincs az a megrogzött pesszimista, aki páratlan erejű humorának ellent tudna állani. Az viszont természetes, hogy az idei gazdag pesti termés legjavát csomagolta össze, hogy az erdélyi turné most is tökéletesen sikerüljön.

Társulatát is úgy állította össze, hogy ennél jobbat már igazán nem hozhatna.

A Terézkörúti Szinpad büszkesége,

a nagyszerű Boros Géza

a legjobb kupléénekes jön vele, azután Komlós Vilmos, Salamon Bélának régi partnere, Rolkó József, aki egyik nagy sikert a másik után aratta ebben a szezonban, Berky József, akinek fanyar humorát bizonyára nem felelte meg el a kolozsvári közönség, Sass Oly, a remekhangú énekes, Cziráky Lucy, a leghatékosabb új komika, a bájos Götz Erzi, aki a mai amerikai görltipus legpregnánsabb képviselője. Erdélyben még nem látott

egészen elsőrendű együttes

jön most hozzánk briliáns műsorral, amely végig szellemes, sziporkázóan öleltes, de most is százzszázalékosan fehér műsor, úgyhogy garancia mellett megnézheti minden fiatal urileány is.

Héjjas Iván kibukott a pótválasztáson

Befejezték a magyar képviselő választást. Megállapították a végleges eredményt

Budapest, július 9. 9 hátralevő négy kerületben ma fejeződtek be a pótválasztások, amelyeknek eredménye a következő: Abonyban Nemesny Mihály egységspárti jelölt lett képviselő 1940 szavazattal. Monoron a várakozásoknak megfelelően Pakots József 3508 szavazattal került be Papp József egységspárti jelölttel szemben, aki 2597 szavazatot kapott. Kunszentmiklóson Kelemen Kornél egységspárti lett képviselő 4761 szavazattal, míg Héjjas Iván, aki csak 3732 szavazatot kapott és kibukott. Törökbalinton Navratil Rezső egységspárti jelölt jutott be 3086 szavazattal. Báthory Dezső ugyancsak egységspárti jelölttel szemben.

A mai pótválasztásokkal befejezték nyertek a képviselőválasztások. A tizenhét pótválasztásos kerületben a következő eredmények alakultak ki: egységspárt 10, keresztény gazdasági párt 3, agrárpárt 2, demokratapárt 1 és pártonkívüli ellenzék 1 mandátum. A végleges országos eredményt az éjszaka állították össze és e szerint az új magyar parlament képe a következő lesz: egységes párt 157, keresztény gazdasági párt 32, párton-

kívüli ellenzék 21, Gaál Gaszton-féle agrárpárt 10, szabadelvű és demokrata ellenzék 7, Friedrich-párt 2, Vázsonyi-féle liberális párt, 2, szociáldemokrata párt 14 mandátum.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.

CLUJ, C.I.L. REG. FERD 7 SZ.

Fiókinézetei: Dej-Dés, Beclean-Betlen, Cehul-Silvaniei-Szilágycseh Jibou-Zsibó, Zălau-Zilah. Affiliált intézetek: A Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár R.-T., Aiud-Nagyenyed és ennek Uioara-Marosujvári fiókinézete

Saját tőkét 60 millió lej

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalásokat bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl

Engedélyezett devizahely!

ISMÉT ITT A NAGY LEHETŐSÉG!

Százért egy milliót!

Az erdélyi zsidó kórházgyesületek belügyminiszteri engedély alapján megrendezik a

második zsidó kórház sorsjátékot!

E sorsjáték nyereménytervezete oly reálisan van megalkotva, hogy minden egyes sorsjegyvásárlónak komoly esélyei vannak a nyeresésre. Közel 2000 nyeremény 2,700.000.— lej értékben.

Főnyeremény 1.000.000 lej

Az összes nyereményeket az Erdélyi Bank és Takarékpénztár R. T. garantálja és fizeti ki azonnal készpénzben.

Egy sorsjegy ára 100 lej
Kapható minden jobb bankban, üzletben, trafikban, stb.

Vegyen Zsidó Kórház sorsjegyet!!!

Levélbeli megrendeléseket elfogad:

Az Erdélyi Zsidó Kórházgyesületek Központi Sorsjátékintézősége,
Cluj,
Piața Unirii No. 20.

Szinkör Mo

A

Teljes 3

Ezt a filmet

— Macdonald súlyos jelentik: Macdonald mi utóbbi hetek megerőltetett izgalmai ágyba döntött elnök ideges gyomorbeteg lista orvos tanácsára a minisztertanács után a lett fekdünie. Hosszabb volna szüksége, de csak hat egyelőre ágyban. Albert-Hallban leszerelt beszédet kell tartania.

— Ausztrira bevezett Bécsből jelentik: Ausztr benzinadó, de ennek más kövezt- és utadót

— Schmelting utban Berlinből jelentik: So deutscher Lloyd Európa ban van Németország Bremerhavenben éri a vidéket s itt a német be készít elő fogadtatást Schmelging hétfőn a külön repülőgépén Ber szintén nagy ünneplésb teni.

— Változóan felhős Budapestről jelentik: A tizedet időjárásprognózisá áramlással változóan fe ható, keleten a hőség egyes helyeken kisebb z

— Portugáliában vis badságjogokat. Párizs Paris Soir lisszaboni lehetséges, hogy Portuga ben visszaállítják az all ságjogokat és választ Carmona köztársasági lemondani készül s telj be vonul vissza.

HIREK

Az UJ KELET az egyetemes erdélyi szakszervezeti bizottság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszeg Ernő, Str. Cobălcescu 54
Ötletünk utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— A belga kincstár államkölesont vesz fel. Brüsszélből jelentik: A belga kincstár a pénzügyterektől tíz éven belül nem konvertálható államkölesont vesz fel. A kibocsátási árfolyam 96 százalék lesz.

— Megvizsgálják a kivégzett Kürten koponyáját. Kölnből jelentik: Kürten Péter kivégzésénél jelen volt Kraus professzor, a híres berlini agykutató is, aki a kivégzés után Kürten holttestét átvitette a kölni anatómiai intézetbe, ahol már csütörtökön különböző méréseket végzett a tömeggyilkos koponyáján. A holttestet Kraus vezetése alatt kölni és bonni egyetemi tanárok fogják felboncolni.

— A spanyol protestánsok első kongressusa. Madridból jelentik: Madridban Spanyolország fennállása óta először tartott kongresszust a spanyol protestánsok. Közönetüket fejezték ki a kormány- és a vallások egyenlősége elvének és a szabad vallásgyakorlatnak biztosításáért és kérték a kormányt, hogy minél előbb igyekezzen törvényes intézkedéseket meg szavatolni az egyház és az állam szétválasztására.

— Lezuhant a német-kínai légi forgalmi társaság egyik repülőgépe. Berlinből jelentik: A német-kínai légi forgalmi társaság egyik repülőgépe a Berlin-Nanking közötti utvonalon Mongóliában géphiba miatt leszállásra kényszerült. A mondolok a gépet lefoglalták. Ugy német, mint kínai részről intervenciáltak a postarepülőgép kényszerleszállás utáni startengedélye érdekében.

Syórnyü tüzkatasztrófát idéztek elő a gyújtogatók, hogy felvegyék a biztosítási összeget

Borzalmas tüzvész Galacban. Menekülés az égő házból

Galac, július 9. Borzalmas tüzvész pusztított ma hajnalban Galacban. A Theodor Thenea-ucca 52 számú ház a kora reggeli órákban kigyulladt, amely Max Segall szabó tulajdona, aki szintén a házban lakott. A tüzet az őrszemes rendőr vette észre, aki előbb fellármázta a még alvó házbelieket, majd pedig a tüzoltókat értesítette. A ház lakói hálóingekben és hiányos öltözetekben, úgy, hogy ágyaikból kiugráltak, eszeveszetten menekültek a már teljes lánggal égő házból, mert a tűz szinte percek alatt az egész épületet egy lánggyűrűvel vette körül. Mindenki vagyonának jelentősebb részét igyekezett a lángtengerből kimenteni és természetesen többen kisebb-nagyobb égési sebeket szenvedtek. A kivéznyelt rendőrcsapatnak nagy nehézségek árán sikerült megakadályozni, hogy a ház lakói közül többen, akiknek csaknem mindenük odaégett, behatoljanak az égő lakásokba. Közben megérkeztek a telefonon kihívott tüzoltók is, akik nagy apparátussal azonnal hozzáfogtak a tűz lokalizálásához. Ez azonban az első órákban nem járt eredménnyel, mert a bérház padlásából kicsapó óriási lángnyelvek lángba borították a szomszéd ház tetőzetét is, amely az erőteljes oltás dacára egyre jobban égni kezdett és csakhamar ez az épület is lángokban állott. A tüzoltóknak mintegy négy órai emberfeletti munka után sikerült a tüzet teljesen eloltani, ekkorra már azonban mindkét épület teljesen elhamvad. A tüzkatasztrófa következtében megsemmisült körülbelül 10 lakás, minden berendezésével együtt, több műhely, egy dohánytőzsde, egy lapkiadóvállalat és több üzlet.

A helyszínére érkezett rendőri bizottság rögtön hozzáfogott a tüzvizsgálathoz, mely meglepő eredménnyel járt. Kiderült ugyanis, hogy a tüzet kétségtelenül gyújtogatás idézte elő. A tüzvizsgáló-bizottság ugyanis Max Segall szabó bérházának padlásán több petróleumba mártott rongy darabot talált és így a gyújtogatás kétségtelen. A vizsgálat eredményeképpen az ügyészség elrendelte a szabó feleségének, Sofia Segallnak, W. Eufrosima cselédeleány és Goldenberg Simon, a szabó egyik albérlője fiának letartóztatását, akiket már be is szállítottak a galaci ügyészség fogházába. Bebizonyítást nyert ugyanis, hogy a gyújtogatást ők követték el, azért, hogy a 800 ezer lejre bebiztosított ház után a biztosítás összegét felvegyék. Max Segall a ház tulajdonosát nem lehetett le tartóztatni, mert már egy hete, hogy súlyos betegségben Galac egyik kórházában fekszik és így valószínű, hogy a gyújtogatásban semmi része sincs. A tüzkatasztrófa következtében szenvedett kár meghaladja a kétmillió lejt.

— Szabadonbocsátottak, majd a tömeg követelésére ismét letartóztattak egy spanyol tábornokot. Madridból jelentik: Szombaton este a spanyol fővárosban tüntetések voltak, amelyek tiltakoztak Mola tábornoknak, a spanyol közbiztonsági kar hatalmak egykori főparancsnokának szabadlábrahelyezése ellen. Mola tábornokot újból bezárították a fogházba.

— Fegyveres banditák kirabolták a falut és 18 embert megöltek. Londonból jelentik: Borzalmas vérengzést követett el Conjamilló mexikói faluban fegyveres rablóbanda. Éjnek idején megtámadták a falut, teljesen kirabolták, 18 lakost, köztük öt gyermeket, meggyilkoltak és a sötétség leple alatt elmenekültek. A gyilkosokat katonaság üldözi.

NAPROL-NAPRA

A fizetésképtelen Katalán Bank, Katalonia legnagyobb pénzügyterete pénztárainak megrohanása s más átmeneti nehézségek miatt nem tudott eleget tenni kötelezettségeinek, de 420 millió aktívájával szemben 370 millió passzívája van s így senkit sem fog érni károsodás.

Németországban újabb elnöki szükségrendelet látott napvilágot, amely szerint az ötven millió márkánál nagyobb alaptőkéjű vállalatok határozott százalékok arányában fognak részt venni a rövidesen kibocsátásra kerülő nagy belső kölcsönben.

A hónap végén kezdődik az osztrák fővárosban a dolgozó nők világkongresszusa, amelyen Franciaországon és Anglián kívül az Egyesült Államokból is érkeznek delegátusok Bécsbe. A kongresszus a világszervezet megalakításáról fog tárgyalni.

A Szentszék és Olaszország viszonya tovább élesedik. A legújabb pápai enciklika még súlyosabbá tette a helyzetet. Olasz politikai körökben már mérlegelik a konkordátum felmondásának következményeit is. A római lapok a Messagero és a Giornale d'Italia hangoztatják, hogy nincs más megoldás, mint a konkordátum felmondása, noha a pápa kijelentette, hogy a lateráni szerződés és a konkordátum egymástól elválaszthatatlanok és a felmondás a béke teljes sutba dobására vezetne. Az olasz sajtó hangoztatja az olasz hivatalos tényezőzők jóakarátát, de ugyanakkor leszögezi, hogy a kormány a nemzet érdekét tartja szem előtt. A lapok emlékeztetnek arra, hogy a Szentszék annak-

Szinkör Mozdó

A film eddigi történelmének legkimagaslóbb filmje

Helyárak 10 és 20 lej

A HINDU SIREMLÉK

vadonatuj kopiával. remek kísérő zenével. látható pár napig.

Teljes 3 órás előadások!

Mindkét rész egyszerre!

Ezt a filmet sohasem láthatja elégszer, mert mindig új és új szépséget fog felideezni benne, mint a legtökéletesebb regényekben

— Macdonald súlyos beteg. Londonból jelentik: Macdonald miniszterelnököt az utóbbi hetek megerőltető munkássága és izzalmi ágyba döntötték. A miniszterelnök ideges gyomorhaja kiújult és speciális orvosi tanácsára a tegnap délutáni minisztertanács után azonnal ágyba kellett fektüdni. Hosszabb idejű fekvésre volna szüksége, de csak szombatig maradhat egyelőre ágyban, mert e napon az Albert-Hallban leszerelési nagygyűlésen beszédet kell tartania.

— Ausztrira bevezette a benzinadót. Bécsből jelentik: Ausztria bevezette a benzinadót, de ennek ellenében minden más követet- és utadót megszüntetett.

— Schmeling utban van Európa felé. Berlinből jelentik: Schmeling a Norddeutscher Lloyd Európa luxuszörszén utban van Németország felé. A gőzös Bremerhavenben éri el a német partvidéket s itt a német boxsport vezetősége készít elő fogadtatást a világbajnoknak. Schmeling hétfőn a német Lufthansa külön repülőgépén Berlinbe utazik, ahol szintén nagy ünneplésben fogják résziesíteni.

— Változóan felhős időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint élénk légáramlással változóan felhős időjárás várható, keleten a hőség csökkenésével és egyes helyeken kisebb záporokkal.

— Portugáliában visszaállítják a szabadságjogokat. Párizsból jelentik: A Paris Soir lisszaboni jelentése szerint lehetséges, hogy Portugáliában még ez évben visszaállítják az alkotmányos szabadságjogokat és választásokat irnak ki. Carmona köztársasági elnök az esetben lemondani készül s teljesen a magánéletbe vonul vissza.

— Változatlan az angol kamatláb. Londonból jelentik: Az Angol Bank főtanácsának mai ülésén a bankkamatlábát változatlanul 2 és fél százalékban állapították meg.

— VELENCEI ÉJ KOLOZSVÁRON. — A MENTÓNAPON. A július 19-én megtartandó kolozsvári Mentónap programja ötletes látványosságokkal bővült. A rendezőség a MENTÓNAP estéjén világ városi látványosságot nyújtó velencei estélyt rendez a sétatéri tavon, a csónakokat virágfüzerekkel díszítik fel, lampionokkal kívülágitják és hatalmas szerpentin- és konfetticsata fogja fokozni a hangulatot. A gyermekek részére két és háromkerékű kerékpárokkal bicikliverseny rendeznek, a nagyszabású tombolán pedig értékes díjakhoz jutnak a szerencsés nyerők. Az esti órákban grandiózus tűzijátékot rendez a SCHUSZTER EMIL-cég. Az AUTÓ KLUB rendezésében lebonyolításra kerülő kocsiszépességverseny győztesei három értékes díjat kapnak. A „MISS STRAND” megválasztása iránt fokozódó érdeklődés nyilvánul meg és a zsűrinek, amelynek tagjai a hatóságok és a Mentó Egyesület képviselői, a román és a Magyar Színház delegátusai, egy szobrász és egy festőművész lesznek, komoly munkát fog adni az elsőbbség kérdésének eldöntése. A strand szépségkirálynőjén kívül két udvarhölgyet is fognak választani és a győztesek értékes díjat kapnak. A rendezőség gondos munkával készíti elő a Mentónap művészi és szórakoztató programját és a munkába intenzíven bekapcsolódott dr. LIGETHY Miklós vezérigazgató, a Mentó Egyesület Sorsjáték Intézőségének vezetője is.

— Tropicus viharok pusztítottak Angliában. Londonból jelentik: Anglia több pontján tropikus zivatarok voltak torrenciális felhőszakadással együtt. A legbősegebb volt a csapadék Surrey, Kent és Sussex grófságokban. Számos alocsonyabb fekvésű házat elöntött az áradat. A canterburyi székesegyház kriptáiban öt láb magasan áll a víz.

— A nők házassági állampolgársági ügye a Népszövetség előtt. Genfből jelentik: A nők házasság után történő állampolgárság-szerzése ügyében üléselő bizottság felfüggesztette tanácskozásait. Az új ülészakot a jövő évben tartják meg.

— Darvas Ernő vendégjátéka. Vasárnap és hétfőn este kilenc órai kezdettel Darvas Ernő és kiváló együttesének Vignepad turnéja két kacagató estélyt rendez a katolikus gimnázium színpadán. Színpadon kerülnek Rostand: Fehér vacsora című egyfelvonásos játéka, Török Rezső: Éjjel a bárban című operettje és Liptay Károly: Háztűznéző című háromrészes előhözata. A műsort Berecz Manzi elismert és értékel klasszikus táncai tarkítják. Helyárak: 50, 40, 30 és 20 lej. Jegyek elővételben az Ellenzék zeneműkereskedésben kaphatók.

— Az aostai herceget abban az egyenruhájában temetik el, amelyet a lövészárókban viselt. Turinból jelentik: Sok ezer sürgöny érkezett az aostai hercegéhez a herceg elhunytá alkalmából. Egy szobrászművész elkészítette a halotti maszkot, majd a család hozzátartozói felöltöztették a herceget abba az egyenruhájába, amelyet a lövészárókban viselt. Mussolini miniszterelnök Grandi külügyminisztert küldötte ki a korona jegyzőjeként, hogy elkészítse a halotti jegyzőkönyvet.

idején kiátkozta II. Viktor Emánuel királyt és miniszterelnökét, Cavourt is s ennek ellenére az olasz nemzet hőseit és az egység megteremtőit tiszteli bennük.

Észak-Hollandiában, Drenthe kerület Ericaál községében 150 ember valószínűleg romlott kolbász élvezetétől megbetegedett. Tizenegy beteg állapota súlyos.

Mexikó elnöke unokaöccsének gyilkosát az oklahomai esküdtzék, mint ismeretes, felmentette. Ortiz Rubio elnök emiatt utasította fiait, hogy haladéktanul utazzanak át Kanadába s ott folytassák egyetemi tanulmányaikat.

— Hadirokkantak, hadiárvak és hadiözvegyek figyelmébe. A Kolozsvár területén lakó összes hadirokkant, hadiárvak és özvegyek, kik az Asociația gen. I. O. V. din Transilvania, vagyis az Erdélyi Általános Hadirokkant, Árva- és Özvegyek Szövetségének — melynek elnöke dr. I. Cl. Iuga rokkant kapitány — tagjai ezennel felhivatnak, hogy mindazon panaszaikat, melyek az I. O. V. törvénybe biztosított jogaik megsértésére, vagy figyelmen kívül való hagyására vonatkoznak, a társaság kolozsmegyei fiókjána elnökéhez, maior dr. Bretan I. Vasile ügyvéd urhoz Cluj, Piata Mihai Viteazii No. 40., írásban jelentsék be, hogy a szükséges intervenciokat sereleimik orvoslást véget megtehessek. Kérünk pontos adatokat és pontos címeteket. Az elnökség.

1. július 10.
 e, amely nera
 er lej Az itelő-
 a bizottság ha-
 ással lehet élni
 , amely soron-
 ekben itélkezni.
 az ítéletet hir-
 ótt.
 kívüli itélkezés
 lja, hogy a gya
 nának eredetét
 ábla elé kerül,
 . A vagyon, a
 került igazolni,
 amot illeti meg.
 veit az igazság-
 je tartozik be-
 büntetőtörvény-
 révén szerezte
 t megküldik a
 sás lefolytatása
 én vagyonához
 agyon, amelyet
 g szerződés ut-
 ártatózóra.
 amelynek va-
 ellenőrzés alá
 ény kihirdeté-
 napon belül be-
 elletett létesített
 gy milyen ingó
 delkezik az or-
 kívül. Aki ezt
 három évig ter-
 ujtható. Ugyan-
 tól számított
 szes közhivatalt
 ak hivatali fő-
 st készíteni ingó
 A miniszterek a
 zznak a kimuta-
 den
 iszkesége,
 s Géza
 n vele, azután
 Bélának régi
 ki egyik nagy
 ebben a szezon-
 fanyar humorát
 el a kolozsvári
 mekhangu éne-
 gtehetségesebb
 rzi, aki a mai
 gnásabb kép-
 em látott
 együttes
 áns műsorral,
 porkázóan ötle-
 lékosan fehér
 mellett meg-
 ány is.
 btvá-
 5 válasz-
 es ered-
 Gaszton-féle
 és demokrata
 2. Vázsonyi-
 eialdemokrata
 Bank
 ztár Rt.
 ERD 7 SZ.
 Becean-
 Szilágycseh
 ah. Affiliált
 di Kisegítő
 Aid-Nagy-
 Marosujvári
 illió lej
 let minden
 at bel- és
 en és leg-
 zözöl
 vizahely!

SPORT

Öngóllal győztek a csikók Kolozsváron

Csikók—Kolozsvár 1:0 (0:0)

Cluj-Kolozsvár, július 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ugy látszik, a Csikókat bukaresti mérkőzéseik kimerítették, mert a kolozsvári meccsen nem láttuk azt a mindent legyőző elántságot és lelkesedést, amellyel a magyar fiatalok nagyszerű csapata eddigi ellenfeleit lehengerelte. A kolozsvári csapat az első félidőben egyenrangú ellenfélnek bizonyult, több forró gólhelyzetet teremtett a vendégek kapuja előtt és a történetesen a csatársor szerencsésében operál, úgy nagyon könnyen igen értékes győzelemmel zárhatta volna le tegnap délutáni mérkőzését.

Az első félidőben a mérkőzés rendkívül heves iramu, változatos, izgalmas és élvezetes volt. A két ellenfél sorozatos támadásai folytán hol egyik, hol másik kapu került veszedelembé, a villámgyors akciók egymást követték és ha a futball-játék technikai szépségéből nem adatott látnunk, annál több volt a lendület és az erő. Helycsere után a kolozsvári csapat összeroppan, a jobb kondícióban lévő Csikók a félidő nagyrésztében domináltak a mezőny és nemcsak rajtuk mulott, hogy a győzelmet egy kétes értékű öngóllal szerezték meg. Ebben a fázisban a játék meglehetősen durva is volt: a játékosok néhány kínos fauttal igyekeztek a közönség számára a kiábrándulást teljessé tenni.

Kihagyták a Haggibboristákat

Nem hallgathatjuk el azt a szokatlan módot, ahogyan a kolozsvári csapat összeállítását az utolsó pillanatban megváltoztatták. A labdarúgó-szakosztály legutóbbi ülésén Havast és Klein Józsefet, a Haggibbor két kiváló játékosát beállította a válogatott csapatba, amelynek összetételét a hivatalos lap is közölte. A mérkőzés előtt azután közölték a két Haggibbor játékoskal, hogy a közben eszközölt változások folytán nincs helyük a csapatban. Mi nem akarjuk vitatni, hogy helyén való és célszerű volt-e, vagy sem a két haggibborista beállítása. Semmiesetre sem volt elegáns és korrekt az a mód, ahogyan velük szemben eljárak.

A játék

Pontosan hat órákor a szokásos formalitások megtörténte után a következő felállításban állnak fel a csapatok:

Csikók: Weinhardt, Werner—Bíró, Steiner—Odri (Vámos)—Bán, Pacolai—Kovács—Jakube—Brunecker—Belkó.
Kolozsvár: Szatmári, Chifor—Sfera, Deheleanu—Ghilezan—Baba (Muresan), Bindea—Glanzmann—Sepi—Kovács—Baciu.

Kolozsvári rohammal indul a játék és már a második percben Sepi biztos helyzetből két méterről lövi. Rá egy percre Brunecker Szatmári kapuját veszélyezteti, de a támadás ofszájdjon akad meg. A hullámzó játék Weinhardt kapuja előtt folytatódik tovább, a 4-ik percben újabb biztos gólhelyzet, de Sepi késlekedik a lövésessel. Az 5-ik percben Bíró hencet vét. A szabadrugást Sepi lövi, a kipattanó labda veszélyes helyzetet teremt, amiből egymásután két eredménytelen korner születik. Az izgalmas meneti meccset Muresan helytelen lefújásai tarkítják, néhány szép akciót állít meg téves ítéletekkel. A 12-ik percben újabb meleg helyzet a magyar kapu előtt, Sepi ismét súlyosan hibázik, a kavardásban Weinhardt Kovács lábáról szedi le a labdát. Jakube ördögös technikával néhány ragyogó akciót indít, de a jól tömörülő kolozsvári védelem ment. A 17-ik percben Bindea lefutása kornert eredményez, de a következő percben már a csikók rohamoznak. Tümenyes Jakube—Pacolai Kovács összjátéka után, utóbbi bombáját Szatmári nehezen kornerre menti. Rögtön utána

újabb magyar támadás, de Belkó váratlan fejese mellé kerül. Pár perces mezőnyjáték után frontba jön a kolozsvári csapat. A 25-ik percben Baciu ideális beadását Glanzmann fölé lövi, majd ugyan csak Glanzmann menthetetlennek látszó lövését Weinhardt mesteri bravúrral a kapuléc mellől halássza ki. Rögtön erre Belkó rohan le, a kapu előtti összefutásból Pacolai kornert ér el, mely eredménytelen. A kolozsvári csapat szinte állandó fölényben játszik, amiből ritkán törnek ki a Csikók. De csatársorunk, különösen Sepi lassu és tétova játéka miatt harc képtelen, Baciu több akciót ront, Bindea pedig nem játszatják. Glanzmann és Kovács az indítói minden kolozsvári támadásnak. A 34-ik percben Jakube hatalmas bombáját Szatmári mesteri biztonsággal hártja el, majd újabb magyar kitérés szinté gólr vezet. Jakube lövését Szatmári csak kiütéssel mentheti, Pacolai kapura fejel, amit Deheleanu a kapuvonalról fejel vissza.

A második félidő

A második félidőben a kolozsvári csapatot felforgatják. Babat, aki a csapat legjobb embere volt, Muresannal cserélik fel, aki helyett a közönség teljes joggal Klein Jósikát reklamálja. A mérkőzés során be is igazolódott, hogy Muresan beállítása súlyos hiba volt a futball szak-

osztály részéről. Rohamos magyar támadásokkal indul a félidő, amelyek egy állandó, nyomasztó fölény kialakulását jelzik. Az első percben Pacolai lefutása ofszájdjon akad meg. A 3-ik percben Szatmári erőlyes belemenéssel tisztáz veszélyes helyzetet. Belkó elég sportszerűtlenül térden rugja Szatmárt, aki három percig harcképtelen. A kolozsvári halvesor ezután teljesen kifulladás és ez okozta a csapat összeroppanását. A 7-ik percben esik a csikók egyetlen gólya. Pacolai és lapos beadására Muresan rohan, a bal-hal az ötös vonalon elveszti a fejét és az ideális beadást védhetetlenül saját kapujába lövi. A csikók a könnyen szerzett gólról melegen üdvözlik Muresant, aki nyilván ezzel az öngóllal akarta bebizonyítani, hogy jobb mint Klein. A gól után a kolozsvári csapat erősít, de a támadások, különösen Sepi játéka miatt, eredménytelenek. Sorozatos magyar támadások gyönyörködtek a nézőt. A 30-ik percben Brunecker lapos sarokgólt lö, amit ofszájd címén nem ad meg Muresan. Az ofszájd vitatható, de Muresan különbet is tud, amennyiben a 36-ik percben Jakube védhetetlen lövését egészen indokolatlanul szintén ofszájd címén nem adja meg.

A kolozsvári csapatból feltűnést keltett Sepi győngye játéka, míg a csapat többi tagjai, Szatmárral élükön, kiváló teljesítményt nyújtottak. Az utolsó percekben beállított Kleinnek nem volt ideje bizonyítani klasszistát. A csikók közül Jakube, Brunecker, Vámos és Bíró a legnagyobb klasszist képviselik. Különösen Jakube lendülete, lövései és Brunecker őrdégi technikája tetszett, míg Bíró oxfordjai viharos tapsokat arattak. Muresan feltűnően gyenge és pártos bíró volt, de még ő sem tudta jóvátenni azt, amit a másik Muresan elrontott.

KÖZGAZDASÁG

Törvény az adókamatok leszállításáról

Bucuresti-Bukarest, július 9. (Súlyos sérelme volt az ezer csapástól sujtott gazdasági életnek, hogy az adóhivatalok a késedelmesen fizetett adók után kiméletlenül behajtották a törvényben előírt kamatokat, amely 9—15 százalék között váltakozott. Ez a rendelkezés tulajdonképpen egy állandó adópótlékot jelentett, mert melyik adófizető van ma abban a szerencsés helyzetben, hogy késedelem nélkül fizesse az adóját?

A gazdasági élet eme súlyos sérelmét lesz hivatva megszüntetni az a törvényjavaslat, amelyet most készítenek elő a pénzügyminisztériumban s amelyet — jelentéseink szerint — még ebben az ülészakban parlament elé terjesztenek. E törvényjavaslat, ha nem is törli el teljesen, de lényegesen csökkenteni fogja azt a kamatot, amit a késedelmes adófizetőnek kell kiizadnia.

Színház—MOZI

A mai naptól kezdve mindenki ingyen látogathatja az összes kolozsvári mozikat

Végre egy hír, amely örömmel fogja eltölteni Kolozsvár mozilátogató közönségét. Sem túlzás, sem meglepetés nincsen benne: a mainaptól kezdve mindenki ingyen látogathatja az összes kolozsvári mozikat. Egy szellemes ötlet az egész. A kolozsvári Zsidó Kórházgyógyintézet sorsjátékának intézősége megállapodott ugyanis a kolozsvári Corso, Select, Dacia, Edison, Carmen és Uránia mozgóik igazgatóságával, hogy mindazoknak, akik az illető mozik pénztáránál vásárolnak egy 100 lejes kórházorsjegyet, egyidejűleg kiszolgáltassanak egy ingyen mozijegyet, amely bármelyik helyre és bármelyik előadásra érvényes.

Egészen biztos, hogy ezt a szellemes újítást minden mozilátogató örömmel fogja kihasználni, mert hiszen amellett, hogy egy szép mozielőadást élvezhet végig teljesen ingyen, birtokába jut egy kórházorsjegynek, amelynek segítségével résztvehet a kórházorsjáték nagy nyeresési esélyekkel kecsegtető húzásain.

Közel 3 millió lej lesz kisorsolva és a főnyeremény 1 millió lej.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKÉ.
HIRDESSZEN AZ UJ KELETRE

CORSO-MOZGÓ műsora

Pénteken 5, 7, 9 órákor: Legyünk benszülöttek. Nagyszerű rendezésű, zenés, énekes filmoperett, gyönyörű revürészletekkel. Főszereplő: Janette Mac Donald. Műsor előtt: A legújabb journal és Miki Maus.

Szombaton 5, 7, 9 órákor: Legyünk benszülöttek. Műsor előtt: A legújabb journal és Miki Maus.

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor: Legyünk benszülöttek. Műsor előtt: A legújabb journal és Miki Maus.

RADIO MŰSOR

IDŐ: KÖZÉPEURÓPAI

Péntek, július 10.

Bukarest. 20: Opera. A szünetben hírek.

Budapest. 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 12.05: Hangv. Verdi, Leoncavallo, Mendelssohn. Bizet művei. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás, 2.45: Hírek. 4: „Emlékek Pósa Lajosról”. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Gárdonyi szociális tanítási. 5.30: Magyar nóták. — 6.45: Novellák. 7.20: Énekhangverseny. 8: Hangv. Szünetben pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd cigányzene. Bécs. 20: Hangv. Mendelssohn, Schumann, Brahms, Wolf művei. Berlin. 19: Táncczene. Breslau. 0.30: Éjjeli zene.

Langenberg. 20: Operett-dalok grammofónon.

Szombat, július 11.

Bukarest. 19: Grammofón. 21.10: Táncczene. Utána hírek.

Budapest. 9.15: Grammofón. 9.30: Hírek. 12.05: A Palestrina férfikórus. — 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás, 2.45: Hírek. 4: A Cserkészszövetség előadása. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Zsoldos Benő: A sajtó és a bűnügyi nyomozás c. felolvasása. 5.30: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 6.45: A bukovinai csángó magyarokról. 7.15: Cigányzene. 8.30: Zenekari hangv. Utána pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd cigányzene.

Bécs. 19.45: Dalok. Berlin. 19.40: Vándor- és rajnai dalok. Breslau. 22.40: Táncczene.

Frankfurt. 22.50: Táncczene. Langenberg. 23: Grammofón.

Varsó. 22.30: Chopin művei. Poznan. 20.15: Könyvű zene.

Kattowic. 20.15: Népszerű hangverseny.

Milánó. 19.45: Grammofón.

Róma. 21: Verdi: Végzet hatalma című operája.

Prága. 21: Fuvészene.

Pozsony. 17.20: Grammofón.

Kassa. 18.30: Vieuxtemps hegedűverseny.

Osló. 22.05: Mandolinzene.

TOZSDE

Kolozsvár, július 9. Márka 39.98, holland forint 68, dollár 168.50, font sterling 817/8, francia frank 6.62, lira 8.85, cseh korona 4.99 1/2, pengő 29.40, dinár 3, schilling 23.70, svájci frank 32.70, zloty 19 1/2.

Bukarest, július 9. Francia frank 6.58, fontsterling 816 1/2, dollár 167.90, belga frank 23.45, lira 8.80, svájci frank 32.60, cseh korona 4.98, osztrák schilling 23.65, márka 39.90, pengő 29.32, holland forint 67.65.

Apró hirdetések

Schwartz Ignáné kóser vegetárius étterme áthelyezve Calea Regele Ferdinand (volt Wesselényi u.) 23 szám alá. Bejárat Szappan uca felől. Olcsó árak!

Butorozott, szép, egészséges szoba, fürdőszobahasználattal, külön bejáratú kiadó. Cim a kiadóban.

Előrajzolás, csipkebevarrás, montirozás, fehérművarrás, kézi- és géphímzés, goblenvarrás legszebben és legolcsóbban Fisch Böske kézimunka szalonjában, Malom u. 16.

Kiadó azonnalra különbejáratu butorozott szoba. Özv. Gálné, Calea Victoriei 93. szám.

Szerény igényű, művelt urileány ajánlkozik gyermekek mellé. Háztartásban is segít és kezdő zongoristát tanít. Cim: Nagy Erzs. Arad, Str. Eminescu 24.

Olcsó népszerű regények:

Crocker: Csáládi hasonlatosság	40
Ohnet: A Croix-Mort grófnő	40
Courths Mahler: A látszat csal	40
Courths Mahler: Lind Dora titka	
Courths Mahler: Az igazi asszony (Milliók Könyve kiadása)	28
Oppenheim: Kalandorok és Milliárdosok (Milliók Könyve kiadása)	25
Dell: A Fekete lovak (Milliók Könyve kiadása)	80
Rudolf Stratz: Régi regény (Milliók Könyve kiadása)	28
Peter Bolt: Asszony nélküli város (Milliók Könyve kiadása)	28
Mathers Helén: Győzelmes vénusz (Milliók Könyve kiadása)	25
Hornung: Az új herceg (Milliók Könyve kiadása)	25

Kapható:

AZ UJ KELET

könyvostályában utánvétellel, vagy az összeg és portóköltség előzetes beklüldése mellett.

Kik is csik
szeszpar

Azt mondják, ho
szamosmegyei lelkész
rasztpárt legjobb ne
tinnal szokták össze
feketeszakállas, égős
a természet felruház
puli őszei kellekélve
megék pszichológiája
paraszi lélek rezdül
hatatlan bariton ha
szavaít áhitattal sziv
megék.

El kell hinnünk M
kiváló kortes és na
Tegnap délután, a k
kén is tanubizonyosá
tásairól. A nemzeti
tinja nyilvánvalóan
parlament tribünjét
jával és patetikussá
lentéseket kockáztat
egy felelőtlen kortes
pen beillettek volna,
miesetre sem lehet
helyről, amelyet az
lágosodott közvélem
mitru Man lelkész
ozta a feketeszesz-
és zavaros ügyét. H
a tisztelendő ur, azt
san megmondani.

zolgálati fórumo
gálat folyik és a bű
eddig állanak a dolg
része el fogja veni
pedig éppen az a rés
nap délután tüzet o
tribünjéről a széple

Man lelkész ugyan
kedéseket követel a
táival szemben, „
hanem idegenek és
vét rontják”. Az es
mány egész nyugod
torral a panamistá
románokról van szó
mi idegenekről. Tá
szándék, hogy ezek
delmünkbe vegyűk.
igazság kötelez arra
el szó nélkül Man l
nus kirohanása me
meg tudnók érteni
szólamokat egy r
képviselő szájából,
nama történetesen
vagy akár a Jorga-
született volna me
urnak nem lett vol
tévesztien, hogy
purifikációt, erköle
dető, a korrupcióra
kiáltó nemzeti para
indult teljes virágg

Es egy kis mal
tehetnök azt a kérd
készenk nem-e volt
szesz panamáról m
midőn ő is a hata
tartozott? S ha tud
kezett kamarai ale
bavetni, hogy kor
ral lépjen fel azok
ma idegeneknek é
lál? De menjünk
parasztpárti korm
tere nem látta-e, J
adóbevételei naprő
Es ha látta, vajjon
arra, hogy erőlyes
a feketeszesz pana
Nem inszinuálu